

SLOVENIJA MOČNO PREHITEVA SVOJE MANJŠINE?

JANEZ POVŠE

Če pomislimo na možnost, da v tem trenutku mlada država Slovenija močno prehiteva manjšino, potem imamo v mislih ureditev oziroma organiziranost. Dejstvo je, da je v novem času na prehodu v demokratično družbeno ureditev Slovenija postala samostojna država ter na ta način uresničila vse pogoje za celovito življenje od državnosti preko njej odgovarjajoče narodnostne potrditve pa tja do demokratičnega sistema. Mogoče je trditi, da je Slovenija v največji možni polnosti izpolnila prav vse zahteve, ki jih je prinesel novi čas z epohalnimi spremembami oziroma s padcem ideologij.

Slovenske manjšine v Italiji, Avstriji in na Madžarskem so se podobno kot njihova matična domovina znašle v isti situaciji, v kateri se je kot osrednja ovira za prehod v novi čas pokazala ideologija kot tista miselnost, ki ostro deli pripadnike iste narodnostne skupnosti v dva dela. Z drugimi besedami: ni mogoče najti drugega odgovora na zahteve novega obdobja kot celovito narodnostno organiziranost narodov pa tudi njihovih manjšin. Kot rečeno, je matična domovina postala država in je s tem rešila svoj temeljni problem, medtem ko so manjšine slej ko prej ostale brez obvezujoče notranje povezave ali pa so v prizadevanju za njihovo uresničitev ostale na pol poti. Nekateri črnogledi opazovalci so prepričani, da manjšine zlepa ne bodo mogle doseči tistega, kar je dosegla Slovenija, namreč notranjo povezavo na narodnostni ravni, ki bi šele lahko strnila različna politična prepričanja ter različne življenjske izkušnje. Brez tovrstne notranje povezave pa manjšine nimajo ugodnih perspektiv in ne bodo nikdar mogle doseči tistih pravic, ki jo imata na primer nemška in francoska manjšina v Italiji, predvsem po zaslugi vsepovezujoče narodnostne organiziranosti.

Seveda ne gre obupati in velja nadaljevati s prizadevanji za vzpostavitev skupnega organa slovenske manjšine, izvoljenega oziroma izbranega na demokratičen način. Spomniti se je lahko podobnih težav pri vzpostavljanju samostojnosti slovenske države, kjer so bili nosilci povojnega sistema do zadnjega zelo zadržani, slednjic pa so vendar enakovredno pripomogli k temu, da je prišlo do plebiscita. Podobna obotavljanja je mogoče opaziti tudi v našem prostoru, pri čemer se je bati le prevelikega zamujanja, ki bi prikovalo manjšino na mestu. Tudi ne gre idealizirati vsega, kar se dogaja v mladi državi Sloveniji, toda jasno je, da država skupaj z demokratično ureditvijo, strankami in parlamentom, daje prav vse poročstvo za vsestranski razvoj. V tem smislu je matična domovina v tem trenutku daleč pred manjšinami in upati je, da bo vplivna v tem smislu, da bo pospešila v manjšinah vse tiste procese, ki bodo pomagali preseči preživelo obdobje.

SSk IN DSL

RAZLIKE NISO MAJHNE

IVO JEVIČNIKAR

Razpis predčasnih parlamentarnih volitev v Italiji ponovno potiska dramatično v ospredje vprašanje prisotnosti slovenskih predstavnikov v izvoljenih telesih.

obogatitev za vse, če priznavamo, da je narodna manjšina skupnost, ki se mora izražati tudi na političnem in ne le na kulturnem in gospodarskem področju, potem je jasno, da ji moramo zagotoviti prisotnost tam, kjer se soodloča. Njene probleme je treba reševati v institucijah, ne da bi jih izrinjali ali celo silili v nerazumne reakcije.

Na tem razmišljanju sloni zahteva po zagotovljenem zastopstvu v izvoljenih telesih - od parlamenta navzdol. Pri nas jo med političnimi skupinami odločno zagovarja Slovenska skupnost pa tudi Komunistična prenova.

Čudno je, s kakšno zagnanostjo se zamisli upira slovenska komponenta Demokratične stranke levice. Pri tej komponenti preseneča tudi omalovaževanje ustavne rabsodbe, ki je priznala, da so bile od vrnitve Italije v Trst do danes pri pokrajinskih volitvah diskriminirane okoliške, nekoč izrazito slovenske občine. Tudi omenjena stranka sodeluje pri iskanju vseh mogočih izgovorov, da bi pokrajinskih volitev z novo porazdelitvijo okrožij ne izvedli. Tako vsaj nastopajo nekateri vidnejši predstavniki DSL. Zanimivo pa je, da bi v obeh primerih - pri zagotovljenem zastopstvu in pri drugačni porazdelitvi pokrajinskih okrožij - ta stranka nič ne izgubila, kvečjemu bi pridobila

njena slovenska komponenta.

Zato se človek sprašuje, kaj stoji za temi stališči. Preotročje bi bilo misliti, da vidni predstavniki slovenskega dela DSL izražajo čemu nasprotovanje le zato, ker to zagovarja Slovenska skupnost. Mogoče je razlika v "politični filozofiji", v pojmovanju manjšine kot subjekta.

S tem se povezuje tudi gledanje na stike med matico in zamejstvom. V preteklih letih nismo brali kake posebne obsodbe dejstva, da je prejšnji jugoslovanski komunistični režim radikalno diskriminiral med zamejskimi Slovenci, pač pa ni manjkalo tožb, da pomeni dejansko odpravljanje diskriminacij oz. privilegijev nedržavniško vnašanje strankarskih razprtij iz Slovenije v zamejstvo.

V dokumentu slovenske komponente DSL glede resolucije o manjšinah, ki jo pripravlja Državni zbor v Ljubljani (gl. Primorski dnevnik, 25. januarja) smo tudi brali, da je organizirana povezava matice s slovenskimi manjšinami v sosednjih državah nujna stvar na kulturni ravni v najširšem smislu, nikakor pa ne politična zadeva, in da formalno vključevanje urejanja manjšinske zaščite v meddržavno dvostransko dogovarjanje predstavlja zelo tvegano stvar.

STRAN 2

Od leta 1963 do danes je Komunistični partiji Italije oz. njeni naslednici uspelo vedno izvoliti v poslansko zbornico ali senat parlamentarca slovenske narodnosti. Uvedba večinskega volilnega sistema, ki se bo po precej splošni napovedi še krepko zaostrel, pa je to dejstvo postavila pod vprašaj. Pri zadnjih volitvah je bil sedanji goriški senator Bratina izvoljen s težavo, za naprej pa je težko napovedati, kako bo.

Res je, da so bili dosedanja parlamentarci KPI oz. DSL izvojeni tudi z italijanskimi glasovi, vendar so bili v proporcionalnem sistemu bistvenega pomena tudi preferenčni glasovi, stranke pa so imele možnost

kandidirati več ljudi in torej zadovoljiti več pričakovanj. Že danes, v prihodnje pa še bolj zaznavno, pa je - ne samo za izvolitev, temveč sploh za možnost kandidiranja - potreben veliko širši dogovor, saj večinski sistem sili k povezovanju v dva bloka.

Za francosko govoreče Aostance in za Nemce na Južnem Tirolskem problem ni tako pereč kot za Slovence v Furlaniji-Julijski krajini, ker so v nekaterih okrožjih v večini in ker znajo držati skupaj. Pri nas, ki smo politično razdvojeni in razdeljeni na vrsto okrožij, pa je problem dramatičen.

Če je družba sprejela gledanje, da imajo manjšine pravico do polnega življenja, da predstavljajo

02 Miro Oppelt
OKRVAVLJENA SV. DEŽELA

*Izrael
vztraja na
poti miru in
sožitja kljub
terorju*

03 intervju
ADRIJAN SEMEN

04 IZ PASTIRSKEGA PISMA SLOV. ŠKOFOV

05 Terezika Srebrnič
PRIPRAVE NA GORIŠKO SINODO

07 Jurij Paljk
POEZIJE IVANA TAVČARJA

07 Jožko Šavli
SV. DOMICIJAN IZ KARANTANIJE

08 intervju
ANDREJ BERDON

11 Nadja Marinčič (za SSS)
SLOVENSKA ŠOLA - ŽIVLJENJSKA IZBIRA

12 Tomaž Susič
SANREMO - NEPREBAVLJIVI FESTIVAL

14 ODERUŠKA DEJAVNOST
ZAPOSUJE 40.000 ITALIJANOV

15 Erik Dolhar
NAVAL NA LONJER

SVET OKROG NAS

BLIŽNJI VZHOD

OKRVAVLJENA SVETA DEŽELA

MIRO OPPELT

Kri je zopet zalila Izrael. Po šestmesečnem premirju se je spet oglasil skrajni terorizem Hamasa. 28 mrtvih je bilo in skoro stotina ranjenih v samomorilskih atentatih. Ves svet obsoja novi teroristični val. Papež poziva, naj ne ugasne veliko upanje miru. Izraelski premier Peres obljublja kazen, a se z Arafatom zaveza za nadaljevanje mirovnega procesa. Vsak zastoj bi koristil le skrajnežem na obeh straneh. Ljudstvo pa mora čimprej okusiti stvarne sadove mirovnih dogovorov. To velja za vsa krizna področja po svetu, da ne bi razočarali nad. Nasprotujoče si skrajnosti dejansko oblikujejo skupna zavezništva. Novembra je Izrael okusil umor premiera Rabina, sad podpihanja desnice. Država je odpravila nevarnost razkola. Po šestmesečnem premirju je ponovno nastopil teror Hamasa. Palestinske volitve so z Arafatovim uspehom pokazale, da ljudstvo le ne naseda več skrajnežem.

Isto je bilo treba preprečiti pred skorajšnjimi predčasnimi volitvami v Izraelu za Peresa. Dejansko pa je Izraelcem in Palestincem usojeno le sožitje. Tega sta se zavedala Rabin in Arafat, ko sta septembra podpisala zgodovinski dogovor. Izrael je sprejel pogumno odločitev, ko je zaradi miru priznal avtonomijo palestin-

skemu ozemlju. Palestincem pa se je vendarle odprla možnost uveljavitve na lastnih tleh. Seveda je dogovor še nepopoln in zapleten, saj obsega več kot 400 strani. Postopnost ni rešila vprašanja statusa Jeruzalema, vrnitve beguncev in dokončnih meja. Izrael še vztraja pri obrambi kolonizacije.

Ni pa druge poti razen miru in sožitja. Izrael ne bi prenesel nove intifade. Zaščita Združenih držav A-

merike ne more biti več takšna kot v preteklosti. Čeravno se čuti trdnejši zaradi ogroženosti arabskih sosedov od islamskega integralizma, ne more pozabiti pretresa zalivske vojne, ko se je dokazalo, da pred raketami ne more nuditi dotedanje varnosti lastnemu prebivalstvu. Tudi to je privedlo do pogumnih mirovniških odločitev. Pri tem pa mora vztrajati hudim terorističnim izzivom navkljub.

S 1. STRANI

RAZLIKE NISO MAJHNE

Nastejemo potem lahko še stališče o pobudah, ki naj bi privedle do oblikovanja skupnega, demokratično legitimiranega skupnega zastopstva Slovencev v Italiji, javno priznanje sen. Bratine, ki ne verjame v

dosedanjo obliko zahteve po zaščitnem zakonu idr.

Ob številnih oblikah kritike pobud drugih komponent in nasprotovanja nekaterim že uveljavljenim skupnim stališčem pa pri stranki, ki ima danes

najvidnejša mesta med izvoljenimi predstavniki Slovencev v državni, deželni in krajevni ravni, pa pogrešamo drugačnih, konstruktivnih pobud in utemeljenega zagovarjanja drugačnih pogledov.

MANJŠINE

IZREDNI KONGRES UNION VALDÔTAINE

V Saint-Vincentu v Aosti je bil 24. in 25. februarja izredni kongres stranke Union Valdôtaine. Kongres je potekal pod geslom *Politična suverenost Doline Aoste: razlogi in strategije*, na njem pa je bil govor o bodočnosti te avtonomne dežele v okviru zapletenega in mestoma protislovnega razvoja italijanske politične stvarnosti.

Delegati so že ob koncu prvega kongresnega dne potrdili dosedanjega predsednika Alexisa Betempsa in glavnega tajnika Charlesa Perrina, do več zamenjav pa je prišlo v sestavi

širšega vodstva stranke. V središču pozornosti so seveda bile tudi skorajšnje parlamentarne volitve. Union Valdôtaine se zaveza za skupen nastop z drugimi deželnimi avtonomističnimi in levosredinskimi silami, ki naj bi omogočil izvolitev parlamentarcev z jasno avtonomistično in federalistično usmeritvijo. Vse kaže, da bo kot glavni kandidat za poslansko zbornico potrjen dosedanji poslanec Lucien Caveri, za senat pa je vprašanje še odprto. Večina se nagiba k temu, da bi dosedanji senatorja Cesareja Dujanyja zamenjal mlajši neodvisni kandidat.

Kongresa v Saint-Vincentu so se kot gostje udeležili tudi predstavniki prijateljskih manjšinskih strank in avtonomističnih gibanj, in sicer zastopniki Partito Autonomista Trentino Tirolese, Slovenske skupnosti in Südtiroler Volkspartei. Ob robu kongresa so se sestali z voditelji Union Valdôtaine in potrdili voljo po okrepljeni medsebojnega sodelovanja, kot je razvidno tudi iz vsebine skupne izjave, ki so jo izdali ob koncu pogovorov. Slovensko skupnost je zastopal tajnik Martin Breclj.

DRUGA SKUPNA IZJAVA PREDSTAVNIKOV MANJŠINSKIH STRANK IN AVTONOMISTIČNIH GIBANJ

Predstavniki manjšinskih strank in avtonomističnih gibanj smo novembra 1994 podpisali prvo skupno izjavo, s katero smo uradno zapečatili rojstvo medsebojne koordinacije in sploh tesnejšega medsebojnega sodelovanja. Dosedanja izkušnja in skupne akcije potrjujejo pravilnost naše tedanje odločitve, ki je videti toliko bolj utemeljena spričo dejstva, da so splošne politične razmere v Italiji čedalje bolj naklonjene do narodnostnih manjšin in do posebnih avtonomij. V zadnjih časih smo namreč pričr vse številnejšim napadom in polemikam proti vsaki posebnosti iz vrst oholih in arogantnih centralističnih sil.

Obstaja nevarnost, tudi zaradi kronične šibkosti vlad, da bi se italijanska politična kriza sprevrgla v krizo italijanske demokracije. Rastoče avtoritaristične skomine in centralistične klice vzbujajo v nas veliko zaskrbljenost. Med znamenja sedanjega časa moramo prišteti npr. dejstvo, da parlament še vedno ni odobril okvirnega zakona za zaščito etničnih manjšin, kakor tudi dejstvo, da slovenska manjšina še vedno ni dočkala globalnega zaščitnega zakona in da tudi Ladinci še vedno nimajo ustreznega zaščitnega normativa. Toda prav tako zaskrbljujoča je propagandistična kampanja, ki skuša predstaviti posebne avtonomije kot institucije neutemeljenega privilegija. Vztrajno je govor tudi o ustanovitvi makroregij, v katerih bi se utopile tudi zgodovinske dežele in pokrajine s posebno avtonomijo, katerih smo bistven izraz.

Zaradi vsega tega je potrebno:

- nadaljevati s skupnimi akcijami in jih okrepiti za obrambo in razvoj posameznih narodnostnih skupnosti v logiki solidarnosti, ki naj predstavlja tudi vzajemno jamstvo v primeru stiske;

- spričo napovedujočega se obdobja ustavnih reform okrepiti politično akcijo za ureditev federalistične Italije, ki naj polno spoštuje pravice narodnostnih in etničnih skupnosti, in to v okviru širših prizadevanj za federalistično ureditev Evrope;

- sodelovati z drugimi narodnostnimi in etničnimi skupnostmi v Evropi za izoblikovanje takšne Evropske ustave, ki naj nudi pravna jamstva za zaščito in ovrednotenje vsake posamezne skupnosti v okviru integracijskih procesov, v katerih naj bo možnost tudi za razvoj tako imenovanih evropskih regij;

- ob skorajšnjih parlamentarnih volitvah določiti in postaviti v središče pozornosti nekaj tem, ki naj jasno opozorijo, da obstajajo tudi posebna stališča in politične zahteve, ki sodijo v zgodovinsko tradicijo naših skupnosti in ki bi morale presegati logiko običajnih političnih kontrapozicij. Vsi naši izvoljeni predstavniki se bodo vsekakor morali v prvi vrsti zavzemati za zaščito pravic narodnostnih in etničnih manjšin ter v tem smislu sodelovati tudi v skupnih akcijah.

Saint-Vincent, 25. februarja 1996

Partito Autonomista Trentino Tirolese
Slovenska skupnost
Südtiroler Volkspartei
Union Valdôtaine

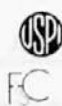
Sindikar časnika Furlanije Julijske krajine ima novo vodstvo. Od slovenskih časnika sta bila v vodstvo izvoljena **Miro Oppelt** iz Trsta in **Ezio Gosnath** iz Vidma. Obema iskreno čestitamo in želimo veliko uspeha pri njunem delu.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMIAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT IN OBLIKOVANJE: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 633307

INTERVJU / ADRIJAN SEMEN

ZAGOTOVIMO VEČINSKO SLOVENSKO LASTNIŠTVO TKB

DRAGO LEGIŠA

Od 1. januarja letos je Adrijan Semen glavni ravnatelj Tržaške kreditne banke. Njegovo imenovanje je najvidnejši zunanji znak in hkrati potrdilo, da se v nekdanjem srednjem slovenskem denarnem zavodu v Italiji zares dogaja nekaj zelo pomembnega.

banki (tudi goriško) "stinejo".

Bližnji vzroki sedanjem težavam pa so še splošno poslabšanje gospodarskih trendov v Italiji, v Deželi in samem Trstu, z izgubo večjega tržišča, ki je gravitiral na tržaško in goriško območje zaradi vojne na Balkanu; posledica je bila postopno slabšanje kvalitete obstoječih naložb in neredno vračanje kreditov.

Se res niste mogli izogniti tako korenitim spremembam v samem ustroju TKB?

Če mislite na partnerstvo italijanske banke Popolare di Brescia, se mu res nismo mogli izogniti. Dejstvo je, da nam je bilo partnerstvo vsiljeno, z razlogom potrebe po dokapitalizaciji, predvsem pa iz političnih razlogov.

Drugo, neizpodbitno dejstvo pa je, da nismo uspeli omejiti njihovega deleža prvotno dogovorjenih 25% glavnice, saj je preostalih 19,44%, ki smo

jih ponudili LHB banki ali drugemu slovenskemu finančnemu subjektu, ostalo neoptiranih. Škoda.

V dnevnem italijanskem tisku smo brali, da je TKB zašla v težave predvsem zaradi kreditov, podeljenih dvema italijanskima družbama (ena od teh je Cantieri Trieste). Obema naj bi bil podeljen kredit mnogih desetih milijard lir, ki se baje ne bodo nikdar več "vrnile" v banko.

TKB ni zašla v težave zaradi teh pozicij; le te predstavljajo najbolj opazne primere visečih - težko izterljivih kreditov, za katere pa je banka v lanskem predlanskem bilanci izvedla previdnostne rezervacije oziroma odpise.

Koliko znašajo krediti, ki jih je TKB morala v zadnjih treh letih kratkotalno "odpisati"?

Upravni odbor TKB se je odločil za visoke odpise in rezervacije v pokrivanju slabih, težko izterljivih kreditov; odpisi in rezervacije bodo šli v breme poslovne bilance za leto 1995, ki bo zaradi tega negativna. Odločitev ni bila lahka, iz nje pa veje želja po popolni transparentnosti in spoštovanju navodil centralne banke v zavesti, da ima TKB zadostno moč in potreben potencial, da pokrije te izgube.

S koliko izgubo boste zaključili bilanco 1995?

Bilanca za leto 1995 bo

predložena občnemu zboru delničarjev 22. marca 1996 in bo prikazala visoko izgubo iz razlogov, ki sem jih prej navedel, kajti bruto rezultat poslovanja banke je močno pozitiven, boljši od onega iz leta 1994. Izguba poslovnega leta 1995 bo pokrita z uporabo obstoječih rezervnih skladov, delno, pa bo prizadela družbeno glavnico, ki jo bodo morali delničarji zvišati do zneska in na način, ki ga bodo določili na izrednem občnem zboru, ki je sklican prav tako za 22.3.1996.

Kako ocenjujete nastanek t.i. Svobodnega sindikata delničarjev?

Gotovo pozitivno; združevanje delničarjev, skupno nastopanje in odločanje predstavljajo, skupno z ostalimi delničarji večjo zaščito njihovih interesov in banke same. Njihov delež danes ne presega 5%, se bo pa zagotovo še povečal. Kompaktnost in složnost slovenskih delničarjev je v tem trenutku bistvenega pomena za ohranitev osnovnih značilnosti TKB.

Kako poteka dosedanje sodelovanje z italijanskim partnerjem?

Sodelovanje z italijanskim partnerjem zaobjema v teh začetnih mesecih predvsem strokovne aspekte organizacije dela v banki in posodabljanja struktur, kakor tudi upravljanja kreditnega potenciala banke.

Koliko "njegovih" uslužbencev je zdaj v banki?

Sodirektor rag. Mario Gnesi je edini, ki je postal reden uslužbenec TKB-ja. Občasno pa se poslužujemo tudi drugih njihovih kadrov, strokovnjakov, ki našim lahko pomagajo pri obravnavanju specifičnih

aspektov organizacije dela npr. v marketingu, tržišču vrednostnih papirjev, pravni službi itd.

Preči kakšna nevarnost "starim" uslužbencem?

Našim uslužbencem ne preti nobena nevarnost; zavedati pa se morajo, da bo mnogo tudi od njih samih odvisno; angažirati se bodo morali maksimalno vsi, da bo banka ohranila sedanji značaj in tudi vsaj sedanji obseg delovanja.

Kakšna bo po Vašem prihodnost TKB?

TKB je objektivno gledano dobra banka; utrdila se je predvsem na področju, kjer je neposredno prisotna in se uveljavila v mednarodnem plačilnem prometu povsod, še posebej na sosednjih območjih oz. v tistih državah, katerih gospodarstvo gravitira na Trst in Deželo Furlanijo Julijsko krajino. Njena klijentela ji je potrdila svoje zaupanje tudi v prejšnjem letu, ko se je o TKB-ju vse preveč pisalo in razpravljalo, in ji je ostala zvesta. TKB ne bo klonila.

V letošnjem letu bo preselila svoj sedež v novo stavbo na trgu Dalmazia, kar bo predstavljalo veliko pridobitev za vso našo skupnost, izboljšala bo kvaliteto svoje ponudbe in odprla tudi nove poslovalnice.

Prizadevati pa si bomo morali vsi, da se zagotovi večinsko slovensko lastništvo tudi za naprej oz. za ohranjanje odločujočega vpliva slovenskega kapitala pri vodenju banke ob upoštevanju skupnih interesov.

pravkom IVA, neposrednimi davki (II.DD.) in ostalimi davčnimi dajatvami v smislu členov št. 52 in 63 DPR 26.10.72 št. 633, člena 33 DPR 29.9.73 št. 600 in zakona št. 4 z dne 7.1.1929.

Torej redni fiskalni pregled "tributarie", namenjen preverjanju pravilnosti davčnih prijav banke, IVE in ostalih davčnih obveznosti.

Težav v denarnem zavodu ni mogoče prikrivati. Kateri so po Vašem mnenju daljni in bližnji vzroki?

TKB je zabeležila v preteklem desetletju (pre)hitro rast, ne da bi imela ustrezno premoženjsko podlago; družbena glavnica je bila izraz manjšinske stvarnosti, ki ni imela možnosti za sprotne prilagajanje v skladu z zahtevami novih evropskih konsenzov, ki jih je Italija sprejela v letih 92/93.

Poenostavljeno, premajhen kapital na zelo hitro rast obsega poslovanja in visoko bilančno vsoto. Kljub temu je banka zrastle v drugi največji denarni zavod v tržaški pokrajini (podobno je bilo v Gorici s Kmečko banko), kar pa ni prijalo določenim političnim krogom, ki so si v spremenjenem političnem scenariju zadali nalogo, da

O dogajanju znotraj TKB smo dotlej brali predvsem v tržaškem italijanskem dnevniku, ki je o njenih težavah in nezdah pisal z mestoma celo neprikritim zadovoljstvom.

Naša javnost pa ima gotovo pravico vedeti, kaj se je v zadnjih letih tako usodnega zgodilo, da TKB ni več denarni zavod slovenske narodne manjšine, kot je bilo določeno ob njeni ustanovitvi pred 40 leti.

Sedanji glavni ravnatelj Adrijan Semen je takorekoč "zrasel" s TKB in bi bil po podjetniški logiki moral zasesti mesto glavnega ravnatelja TKB že pred 14 leti. Tedaj pa so se odgovorni raje odločili za drugega. Zdaj je g. Semen gotovo najprimernejša oseba, ki lahko ustreže upravičenim željam in tudi izpolni pričakovanja slovenske zamejske javnosti. Zato smo ga tudi prosili za pogovor.

Je res, da ste imeli oziroma še imate v banki obisk finančnih revizorjev, ki so k vam prišli po nalogo sodišča?

V banki se prav te dni zaključuje "splošni pregled" fiskalne narave v zvezi z

SDGZ IN SSO

POVEZAVE IN ODGOVORNOSTI

DAVORIN DEVETAK

med obema organizacijama.

Predsednica SSO Marija Ferletič, podpredsednika za Goriško Damjan Paulin in za Tržaško Marij Maver ter član vodstva SSO Humbert Mamolò so si najprej ogledali sedež in se seznanili s servisno in organizacijsko strukturo Zdrženja, ki s podjetjem Servis zaposluje prek 30 oseb in opravlja razne knjigovodske storitve za članstvo na Tržaškem in v Benečiji. Predsednik SDGZ

Boris Siega je orisal razvoj stanovske organizacije, ki slavi letos 50-letnico in povezuje razne kategorije podjetnikov v zamejstvu, pri čemer je ob tehničnem prav tako važno sindikalno delo. Tudi ostali člani vodstva Zdrženja Marino Košuta, Vinko Ozbič, Marino Pečenik in Robert Vidoni so zlasti poudarili potrebo po konstruktivnem in dejavnem pristopu, ki ga gospodarstveniki uveljavljajo v svojem delokrogu - na tržišču - in ga pričakujejo od ostalih kom-

ponent manjšinske organiziranosti, še posebno v sedanjem, za vse zelo zahtevnem obdobju.

Zamejsko gospodarstvo je po vojni dalo bistven prispevek - seveda skupno z drugimi dejavniki - prizadevanjem proti asimilaciji tako z ustvarjanjem delovnih mest kot z ohranitvijo in razvojem postojank slovenskega javnega prostora: trgovin, gostiln, delavnic, uradov, bank. Nekateri sektorji doživljajo danes krizo, ki je obča ali fiziološka (npr. trgovina in zunanja trgovina), a je tudi

povezana s političnimi in drugačnimi, ne zgolj ekonomskimi vzroki (npr. banke).

Predstavniki SSO so pozdravili prvo srečanje v Trstu, saj je gospodarstvo predpogoj obstoja in razvoja manjšine. Če je bil SSO po sili razmer odrinjen od tega sektorja, čuti dolžnost, da v novih razmerah pristopa do gospodarskih vprašanj z vso odgovornostjo. Predstavniki SSO so osvojili pomen družbene vloge gospodarstva in pri tem pokazali na nekaj sploš-

nejših potreb, ki bi jim bilo treba zadostiti na osi sodelovanja med gospodarstvom in drugimi manjšinskimi strukturami: pomanjkanje kvalificiranega osebja in strokovnih poklicev; problem načrtovanja teritorija v zvezi z ožanjem narodnostnega prostora; finančne težave slovenskih podjetij v Benečiji; ureditev posebnega statusa za naše hranilnice; sklad za nove podjetniške pobude v zamejstvu; enotnost slovenske gospodarske organiziranosti v FJK; in ne nazadnje potreba po skupnem političnem manjšinskem zastopstvu v odnosih z deželnimi in državnimi oblastmi ter z matico.

3

ČETRTEK
29. FEBRUARJ
1996

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUP- NOST JEZUSOVIH UČENCEV (8.)

ZVONE ŠTRUBELI

Skupnost prvih Jezusovih učencev je kot močna kohezivna sila povezovala globoka in predana vera v Jezusa iz Nazareta. Kaj je ta vera vsebovala? Kakšne razsežnosti ji lahko pripišemo? Je bila to tudi ljubezen?

V razmišljanju o prvi Jezusovi skupnosti vero razumemo kot oseben odnos na najgloblji ravni, na ravni bitja. Taka vera predpostavlja nepreklicno podaritev samega sebe drugemu in ustvarja najglobljo navezo dveh oseb.

Morda je tako razumevanje vere v naši zahodni miselnosti nenavadno. Vera na tej najgloblji človeški ravni zaobsega namreč tako voljo kot razum. Nahaja se v vozlišču obeh ali bolje, na samem izviru obeh, v bitju samem. V vzhodnem, orientalnem miselnem svetu, ki ga najdemo v tekstih nove zaveze, sta vera in ljubezen le dva različna vidika iste resničnosti. Druga drugo prikličeta. Šele pri sv. Avguštinu, ki je izšel iz grške kulture, in več stoletij zatem, v srednjeveški sholastiki, je prišlo do stroge ločitve med vero in ljubeznijo, med razumom in voljo. V teologiji zahodne Cerkve smo bili dolga desetletja žrtve tega pretiranega ločevanja razuma in volje, vere in ljubezni.

Vera, ki je bila najmočnejši vezni člen prve skupnosti, zbrane ob Jezusu, je bila obenem močna ljubezen nazareškega Učitelja. Večkrat se je izražala na neroden način, predvsem zaradi nerazumevanja Jezusove vloge Mesije. Nikoli pa ne moremo podvomiti o iskrenosti tega ljubezenskega odnosa. Ko npr. apostol Peter hoče zaustaviti Jezusa na poti proti Kalvariji, je njegova ljubezen očitna. Kaže se v vsej svoji globini. Jezus mu s svojim odgovorom pove, da jo mora očistiti in s tem napredovati. Vse to evangelist Marko pove na kratak in neposreden način: "In začel jih je učiti, kako bo Sin človekov moral veliko pretrpeti, kako ga bodo starešine, veliki duhovniki in pismouki zavrgli in umorili, a po treh dneh bo vstal. O teh stvareh jim je odkrito govoril. Tedaj ga Peter potegne v stran in mu začne braniti. On pa se je obrnil, pogledal po učencih in Petra posvaril: "Poberi se od mene, stran, ker ne misliš po božje, ampak po človeško!" (Mr 8,31-33).

Izbira dvanajstih in oblikovanje te skupine kot privilegirane in najožje skupine sodelavcev izražata posebno Jezusovo zaupanje in ljubezen. V Markovem evangeliju, ki je najbolj neposreden in kot prvi evangelij najbližji Jezusovi zgodovinski osebnosti, je izraz "ljubiti" izredno uporabljen le enkrat, v primeru mladeniča, ki goreče vpraša: "Dobri učitelj, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?" (Mr 10,17). Ko mu Jezus citira zapovedi postave in mu mladenič odgovori, da jih izpolnjuje že od mladosti, evangelist Marko zapiše: "Jezus se je ozrl vanj, ga vzljubil in mu rekel: "Eno ti manjka: pojdi, prodaj vse, kar imaš, in daj ubogim, in imel boš zaklad v nebesih; potem pridi in hodi za menoj!" (Mr 10,21). Opisani dogodek nam zelo lepo nakaže vzgib ljubezni, s katerim je moral Jezus obdarjati svoje najbližje učence, zlasti skupino dvanajstih apostolov.

Jezus je svojim pogosto priporočal: "Ljubite se med seboj!" Ta zapoved medsebojne ljubezni, ki jo je v svojih tekstih enkratno razvil evangelist Janez, je dejansko zapoved predane in globoke vere drug v drugega, dejanje izročitve samega sebe na najgloblji medosebni ravni, na ravni bitja. Taka vera in predanost ali - z drugimi besedami - medsebojna ljubezen ustvarja pravo občestvo. Skupnost, ki veruje v Jezusa Kristusa, zato ne more biti drugo kot skupnost bratske in sestrske ljubezni. Njena avtentičnost se meri po temperaturi njene ljubezni.

POSTNI GOVORI PO RADIU TRST A (ob ponedeljkih in petkih ob 16.45)

O ZAKRAMENTU SPRAVE ALI SPOVEDI

1.3.: *Sprava v novi zavezi* - Kristusova daritev na križu: temelj zakramenta sprave (p. Jože Pucelj); **4.3.:** *Zakrament sprave - teološka struktura zakramenta* (p. Jože Pucelj); **8.3.:** *Zakrament sprave - razlaga obrednika* (p. Janez Sraka); **11.3.:** *Zakrament sprave v vzhodnih Cerkvah* (p. Janez Sraka); **15.3.:** *Težavnost spovedi* (prelat Maksimilijan Jezernik); **18.3.:** *Ali je zakrament sprave isto kot pogovor pri psihologu?* (prelat Maksimilijan Jezernik); **22.3.:** *Sprava kot vir duhovnega življenja* (škof vikar Oskar Simčič); **25.3.:** *Zakrament sprave kot odkrivanje božje ljubezni* (p. Robin Schweiger); **29.3.:** *Zakrament sprave - vir osebne svobode* (p. Vili Lovše); **1.4.:** *Zakrament sprave - temelj cerkvene skupnosti* (p. Jože Kokalj); **5.4.:** *Zakrament sprave - temelj sožitja med narodi* (prelat Maksimilijan Jezernik).

IZ PASTIRSKEGA PISMA SLOVENSКИH ŠKOFOV

Tudi za letošnji postni čas so slovenski škofje izdali skupno pastirsko pismo, ki so ga prebrali v cerkvah. Nekaj kratkih odlomkov.

Sv. oče prihaja

"Letošnje pastirsko pismo ima še poseben pomen, ker vam ga pišemo v letu, ko prihaja k nam na pastoralni obisk naslednik apostola Petra sv. oče Janez Pavel II. Prihaja papež, ki ga v njegovem neutrudnem oznanjevanju lahko primerjamo s sv. Pavlom, saj je zaradi evangelija prepotoval že skoraj ves svet. Prihaja papež, ki je ob svojem nastopu pred dobrimi sedemnajstimi leti zaklical vsemu svetu: "Ne bojte se Kristusa! Odprite vrata Odrašeniku!" Prihaja sv. oče, ki nas želi potrditi v veri naših očetov in opogumiti za pot v tretje tisočletje. Prihaja končno tisti državni poglavar, ki je

Slovenijo pred štirimi leti med prvimi priznal za samostojno državo."

Važne obletnice

"Sv. oče nas bo obiskal v pomembnem letu. Obhajamo namreč tisoč dve sto petdeset let, odkar so se naši karantanski predniki odločili za krščansko vero in se dali krstiti. Mineva tudi tisoč dvesto let od oglejsko-čedadjske sinode, ki je začrtala misijonsko pastoralno delo med Slovenci južno od Drave, to je na večini našega današnjega narodnega ozemlja. (Južno od Drave so oznanjali evangelij misijonarji iz Ogleja, severno oni iz Salzburga). Letos na veliko soboto, 6. aprila, bo minilo tisoč sto enajst let od smrti slovanskega apostola sv.

Metoda, ki je oznanjal evangelij v blagi domači govornici. Obhajamo tudi tisočletnico najstarejšega našega verskega in kulturnega dokumenta, Brižinskih spomenikov, ki so prvo katehetsko liturgično besedilo v slovenskem jeziku. Veselimo se, ker so korenine naše vernosti častljivo stare in ker združujejo zahodno in vzhodno krščansko izročilo."

Zdrava korenina

"Pred dvanajsto petdesetimi leti so se naši predniki odločili za božje zapovedi, odločili so se za novo življenje v Kristusu. S tem so hkrati vstopili v kulturni svet tedanje Evrope, ki je temeljila na judovskem in grško-rimskem izročilu. Odločitev slovenskih knezov za krščanstvo je bila modra

odločitev za višjo stopnjo kulture in za pridruženje ljudstvu nove zaveze, ki je Cerkev.

Sadovi verskega življenja v naši preteklosti so najštevilnejši. Najlepši sadovi vere so svetniški liki naših rajnih mater in očetov, naših bratov in sester ter naših duhovnikov. Med njimi božji služabniki A.M. Slomšek, Friderik Baraga, Janez Gnidovec, Vendelin Vošnjak in Lojze Grozde.

Dvanajst stoletij krščanstva na Slovenskem je hkrati tudi dvanajst stoletij kulturne rasti slovenskega naroda. Vera in kultura sta bili v vsej naši zgodovini neločljivi.

Sv. oče prihaja, da nas potrdi v pravilnosti odločitev za krščanstvo pred dvanajstimi stoletji. Prihaja potrditi našo zvestobo v veri skozi tisočletno zgodovino, ki je bila polna prizkušenj, zlasti v dvajsetem stoletju."

DUHOVNOST RUSKEGA ROMARJA

JURIJ PALJK

Pripoved ruskega romarja je naslov knjige, ki jo je izdala in založila Duhovna skupnost slovenskih duhovnikov in bogoslovcev. Opremil jo je Andrej Gombač, poglobljeno uvodno besedo je spisal p. Marko Ivan Rupnik, za izredno dober in zelo tekoč prevod pa je poskrbel prof. Janez Zupet, ki je sicer znan tudi kot prevajalec izredno zahtevnih tekstov; med temi naj omenimo samo Pascalove *Misli*, za katere je prof. Zupet prejel Sovretovo nagrado za najboljši slovenski prevod.

Pripoved ruskega romarja je knjiga, ki jo je najbrž napisal v polovici prejšnjega stoletja preprost ruski kmet, katerega ime bo za vedno ostalo neznano, pa čeprav nekateri raziskovalci menijo, da je pisec knjige najbrž moral biti zelo izobražen, kar se za takratne ruske kmete seveda ne bi moglo reči. Dejstvo je, da velja knjiga za eno najboljših duhovnih knjig krščanstva iz prejšnjega stoletja; bogati pa jo še dejstvo, da je nam Slovincem, ki smo tudi Slovani, ruska duša zelo blizu in zato tudi

razmišljanje ruskega romarja. Knjiga je pripoved romarja, ki išče Boga in bi se mu z molitvijo rad čim bolj približal. Zato potuje, se srečuje s svetimi možmi, največkrat menihi; od njih se skuša neprestano učiti bolje moliti. Da ne bo kdo mislil, da gre v tej knjigi za kako poceni mistiko. Naj povem, da je pripoved zelo živa in jo bralec lahko tudi jemlje kot odlično prikaz ruske družbe prejšnjega stoletja.

V Pripovedi ruskega romarja bo vsakdo našel nekaj zase, saj se romar sprašuje o stvareh, ki so vsakemu človeku, ki razmišlja, zelo blizu. Prof. Zupet je poskrbel za slovenščino, ki nas pritegne k branju, saj je živa in teče zelo gladko. Knjiga obravnava v bistvu temeljno vprašanje odnosa med Bogom in človekom, saj romar skuša najti z Bogom čim bolj pristen in življenjski, neprenehni stik. Teologi pravijo, da vez med Bogom in človekom ne more biti samo misel, ker da je to odločno premalo. Odnos človeka do Boga je resničen; prav o tem govori Pripoved ruskega romarja.

Če je res, da človek

spozna ljubezen le takrat, ko se pusti ljubiti, potem je ta knjiga tudi pripoved o iskanju temeljne in večne ljubezni, saj romar prek molitve skuša spoznati Boga-Ljubezen na pristen in trajen način. In prav iskanje prave in trajne oblike molitve je temeljna nit knjige, ki jo toplo priporočam vsem, ki jim nista dovolj le poln krožnik in žlica ob njem, ampak se zavedajo, da je življenje bogato le toliko, kolikor je človek notranje bogat.

Ruskega romarja vzmirja vprašanje, kako naj se nauči moliti. Zato se odpravi na romanje, ki pa ni samo zunanja hoja iz kraja v kraj, ampak predvsem

dolga notranja pot, ki jo mora prehoditi, da bolje spozna Boga in se z njim do konca spravi.

V času, ko se pojavljajo različne oblike molitve, ki gredo od ezoteričnih nasvetov pa vse do orientalskih in "new age"- modelov, bo Pripoved ruskega romarja kot nalašč vsem tistim, ki ne dajo dosti na trenutne mode. Predvsem pa bo lahko vsakdo spoznal, da molitev ni samo nekaj čustvenega in to tudi ne sme biti, ampak nekaj globljega, kar temeljito spremeni človekovo življenje, saj se molitve ne dajo in ne smejo ločiti od vsakdanjega življenja, ker sicer izgubi vsak pomen. Molitev se ne meri po čustvih in sladkih besedah; meri se po življenju, biti mora torej skladna z našim življenjem.

O tem piše ruski romar v svoji knjigi, ki bo s svežino presenetila tudi ljudi, ki sicer niso verni, saj govori tudi o globljem spoznavanju sebe in okolice. S to knjigo pa je prevajalec Janez Zupet tudi zapolnil veliko vrzel v slovenskih prevodih, saj je Pripoved ruskega romarja že dolga leta prevajana v vse svetovne jezike.

PRIPRAVE NA GORIŠKO ŠKOFIJSKO SINODO

TEREZIKA SREBRNIČ

V četrtek, 22.2., je potekala na škofiji redna seja škofijskega pastoralnega sveta, ki ga sestavljajo člani vseh dekanijskih svetov in mu predseduje nadškof Bommarco.

Glavna tema razgovorov je bila škofijska sinoda, ki se bo uradno začela na predvečer binkošti, 25. maja, v oglejski baziliki, kamor segajo korenine naše vere. Ob 18. uri bo tam slovesno somaševanje, pri katerem bodo blagoslovili posebne križe v obliki tipičnega oglejskega križa. Te bo nato mladina ponesla v vsako župnijsko cerkev. V nedeljo, 26. maja, bodo v vsaki župniji pri maši slovesno obeležili začetek sinode; oglejski križ bo stal ob oltarju kot vidno znamenje sinodalnega dogajanja in povezanosti vse škofijske skupnosti.

Kot vemo, bo sinoda trajala dve leti. V tem času bo po župnijah tudi "veriga" molitve, da bi sinoda znala prisluhniti navdihu in vodstvu Sv. Duha in bi prinesla sadove za celo škofijsko skupnost in sploh za ljudi, ki naseljujejo to stičišče narodov in kultur. V župnijah, pa tudi po samostanih in katoliških organizacijah, bomo imeli - vsak dan v drugi cerkvi - celodnevno češčenje Najsvetejšega. Tako bo imela vsaka župnija, redovna skupnost ali organizacija dva različna dneva (v dveh letih) češčenje od 8. do 20. ure.

Škofijska komisija za pripravo sinode

Ta komisija je bila usta-

novljena že februarja 1995 in se sestaja vsak mesec. Sestavlja jo 14 duhovnikov in 21 laikov. Trenutno pripravljiva pravilnik, po katerem bo sinoda delovala, koordinira pa tudi ostale priprave, npr. kakšno naj bo uradno geslo sinode, njen simbol. Sestavlja se tudi stalna skupina aktivnih članov sinodalne skupnosti, ki bo štela kakih 300 predstavnikov. V peteklosti so to bili sinodalni očetje - samo duhovniki in redovniki. V naših časih pa smo laiki v polni meri soodgovorni in soudeleženi v sinodi. Po zakramentu krsta in birne smo lahko tudi mi deležni Kristusove pastirske, duhovniške in preroške službe in lahko to po svojih možnostih uresničujemo v vsakdanjem življenju. V časih na to poslanstvo pozablamo...

Čas poslušanja in zbiranja prispevkov

Maja-junija lani je bila anketa v glavnem med člani župnijskih svetov. Tako naj bi zaznali, kateri so najbolj pereči problemi, konkretni znaki upanja in pričakanja ljudi.

Tajništvo sinode, ki ga vodi mladi dinamični duhovnik Andrea Bellavite, je

pregledalo približno 700 vprašalnikov, ki so prispeli iz vse nadškofije. Tako so razbrali utrip naše skupnosti. Iz teh odgovorov, pričakanj, pa tudi iz delovanja šestih različnih delovnih skupin, ki pod vodstvom izvedencev pripravljajo dokumente na zgodovinskem, sociološkem, kulturno-filozofskem, teološko-pastoralnem, socio-političnem, psihopedagoškem in ekonomskem področju, bo nastal skupen začetni sinodalni dokument *Instrumentum laboris*. To bo začetna stopnja za delovanje petnajstih sinodalnih komisij, ki se bodo predvidoma sestajale vsaka 2 ali 3 tedne in obravnavale različne teme. Vsake 3-4 mesece bo sledilo skupno zborovanje, ko bodo komisije poročale. Udeležba na srečanjih bo za člane obvezna. Vsaka župnija je izbrala svoje predstavnike (enega na 1.000 prebivalcev), ki jo bodo poleg župnika zastopali na sinodi. Ti člani si bodo prizadevali, da bi imeli po župnijah tudi nekake župnijske sinode. To bo priložnost, da naši ŽPS zaživijo kot akterji dogajanja in se zavejo svojega poslanstva v krščanskih skupnostih. Prevečkrat smo namreč laiki v svojem krščanstvu še kot nedorasli otroci: vse pričakujemo od dušnih pastirjev, češ da so bolj izobraženi od nas in jim zato vse prepustimo. Nam laikom se zdi, da smo zadolženi samo za materialne in praktične proble-

me v župniji. Biti odrasel kristjan-laik je še kaj več: pomeni - po mojem in kot izhaja iz raznih cerkvenih dokumentov - odrasti v svoji veri, se v njej poglobiti, biti soudeleženi in soodgovorni v dogajanju znotraj Cerkve, torej pri širjenju božjega kraljestva med ljudmi - kraljestva ljubezni. To od nas zahteva aktivno pričevanje v vsakdanjem življenju: z odpustanjem, poštenjem, spreobrnjenjem, aktivno ljubeznijo do bližnjega, s skromnim življenjem, s sprejemanjem križev, trpljenja, a tudi z izžarevanjem notranje sreče, ki seveda ni veseljačenje, nekaj bučnega in hrupnega.

Nekateri pravijo: "Kaj bi se vključevali? Nič ne vemo o sinodi, ki je nekaj novega, saj nismo strokovnjaki, niti teološko ali strokovno izobraženi, smo samo laiki..." Sinoda sama bo priložnost za rast in poglabitev v veri tako posameznikov kot župnij. Naš Oče nam to ponuja... To bo izziv, da se v naši škofijski stvarnosti kaj premakne med tu živječimi Furlani, Slovenci, Italijani da se ustvari goblje bratske vezi, da se bomo bolj spoznavali med sabo - vsak s svojo značilno kulturo, v odprtosti, strpnosti in spoštovanju. In mogoče potrebujemo prav to, da odpiramo s sebe prah nezaupanja, občutke malodušja, zaskrbljenosti zaradi prihodnosti. Da premostimo številne ostanke boleče in grenke preteklosti in z večjim zupanjem zakoračimo v tretje tisočletje. In sinoda lahko res obrodi bogate sadove. To je odvisno tudi od tebe in mene, od nas vseh, da se bomo s ponižnostjo in vztrajnostjo zavezeli v tem klitju semen novega upanja, da se bomo angažirali in ne samo pasivno stali ob strani.

BESEDA ŽIVLJENJA

SILVESTER ČUK

DRUGA POSTNA NEDELJA

KAKŠEN GLAS IMA BOG?

Slovenska redovnica, predstojnica reda, ki se posveča negi bolnikov, je pripovedovala, kako so jo v letih kmalu po drugi svetovni vojni, ko so iz krščanske Slovenije boteli izruvati vse žlahtne korenine vere, zasliševali. "Poslušajte, sestra, zakaj ste pravzaprav šli za muno?" jo je posmebljivo vprašal glavni udbovec. Ona je brez oklevanja odgovorila: "Zato, ker me je Bog klical!" Na to se je oni zasmeljal in rekel: "A ja? Kakšen glas pa ima?" Sestra je molčala. Ta zgodba iz žalostnih dni naše zgodovine nas po svoje spodbuja k razmišljanju. Tudi nas bi lahko kdo vprašal: lahko pa se tudi sami vprašamo: "Zakaj si kristjan?" Najbolj pravilen odgovor bi bil: "Bog me je poklical." In če bi kdo hotel zvedeti, kakšen glas ima Bog, bi - če smo kristjani iz prepričanja - z vsem srcem, iskreno odgovorili: "Njegov glas je prisrčen in blag - očetovski."

Na današnjo drugo postno nedeljo vsako leto poslušamo evangelijski odlomek o Jezusovem spreminjenju na gori Tabor. Vsi trije evangelisti, Matej, Marko in Luka, ki o tem dogodku poročajo, povejo, da so Peter, Jakob in Janez, ki jih je Jezus izbral za pričest svojega poveljanja, slišali iz oblaka glas: "Ta je moj ljubljene sin, nad katerim imam veselje, njega poslušajte!" Podobne besede je nebeski Oče izrekel ob Jezusovem krstu v Jordanu. Z veliko ljubeznijo je tudi ob našem krstu rekel: "Ta je moj ljubljene otrok, nad katerim imam veselje." S to izpovedjo očetovske ljubezni nas je poklical v življenje prijateljstva z njim. Žal pa ne more imeti vedno veselja nad nami, ker smo vse prevečkrat glubi za njegov glas, ki nas znova in znova vabi, da obnovimo krstno milost. Kličete nas po svojem Sinu, ki je daroval svoje življenje za nas, da bi nas prepričal, koliko veljamo pred Bogom in kako rad nas ima.

Bog nas kliče po naših vsakdanjih dolžnostih in življenjskih okoliščinah. Tam se uresničuje naš krščanski poklic, tam se izkaže moč milosti našega krsta. Pri tej nalogi nismo prepusteni sami sebi, ob nas je vedno zvesti Bog, ki nas po milosti, izviračijo iz trpljenja in vstajenja svojega Sina, vedno znova dviga in krepi. Vera mora pognati korenine v zemlji, v katero nas je posadil Bog. Njemu moramo služiti v ljudeh, ki so naši sopotniki, čeprav so pogosto zelo težki. Kakšni smo pa mi drugim?

"Bog nas je odrešil in nas poklical s svetim klicem, ne po naših delih, temveč po lastnem sklepu in milosti," piše v drugem berilu apostol Pavel. Naše spoznanje o Bogu in naše prijateljstvo z njim se začne z njegovim darom, zato mora biti naš odgovor hvaležnost. Ta pa pomeni veselo priznanje darov, ki jih človek prejme, in tudi pripravljenost, da te nezasluzene darove posredujemo naprej. "V tebi bodo blagoslovljeni vsi rodovi na zemlji," je Bog obljubil očaku Abrahamu. Naj se ta napoved na neki način uresničuje tudi v našem življenju. Resnica je, da je vsak dober človek blagoslov za druge ljudi.

KARD. ALOJZIJ STEPINAC MUČENEC

Zagrebska Cerkev že dolgo let zbira gradivo za proglasitev Alojzija Stepinca med blažene. O njem je napisan obširen nad 800 strani dolg življenjepis. Njegov proces za blaženega je že precej napredoval. Sedaj pa je kongregacija za proglasitev svetnikov iz Rima poslala dopis, v katerem piše, da se lahko začne raziskovanje o Alojziju Stepincu kot mučencu za vero.

Septembra 1946 je namreč tedanja komunistična oblast nadškofa Stepinca aretirala in odvedla v zapor. Prišel je pred sodišče, ki ga je 11. oktobra istega leta obsodilo na 16 let izgube prostosti in 5 let izgube državljanских pravic. Decembra 1951 so ga izpustili iz zapora in mu odkazali prisilno bivanje v rojstni vasi Krašiču. Tu je umrl 10. februarja 1960. Pokopan je v zagrebški katedrali.

KARD. C.M. MARTINI

JE ČAS MOLČANJA IN ČAS GOVORJENJA (VI. DEL)

PREVEDEL

MSGR. OSKAR SIMČIČ

8. Takšna srečanja in razgovori bodo lahko odkrili nove in bolj konkretne kriterije za pravilno politično presojanje. Nanašali se bodo npr. na stare in nove situacije šibkosti; na obrambo specifične človeške vrednote, ki ji v danem trenutku proti večja nevarnost; na teme, ki jih je papež v Palermu posebej podčrtal, t.j. na "načela socialnega nauka Cerkve o človeški osebi, o spoštovanju človeškega življenja, o družini, svobodi šolske vzgoje, o vzajemnosti, spoštovanju pravičnosti in miru" (st. 10).

9. Vse to izpostavlja

nujnost, da se na izrazito cerkveni ravni ponovno prične tovrstna formativna dejavnost, ki naj črpa predvsem iz prisotnih virov razodetja in naj bo zakoreninjena v občestvu, ki ga oblikuje evangelij. "Cerkev, ki živi v Italiji - tako sv. oče - Bog kliče, da sprejme božjo besedo in se njej prepusti, da jo oblikuje; da se hrani in se nenehno očisti pri virih bogoslužja in osebne molitve" (st. 9). Čutiti mora dolžnost, da vzgojno oblikuje svoje otroke, pa ne samo to, marveč tudi, da se sama vzgaja, ker bivanjsko želi svoje notranje odnose oblikovati po evangelijskem vzoru. Nakazal sem jih v svojem zadnjem pastirskem

pismu "Naše izhodišče je Bog" (= *Ripartiamo da Dio*). V njih je moč, ki lahko prispeva k nastajanju drugačne skupnosti. Gre za skupnost, ki v družbo, usodno zaznamovano s krhkimi, konfliktnimi in porabniškimi odnosi, vnaša možnost zastojnih, močnih in trajnih odnosov, katere utrjujejo medsebojno sprejemanje in odpustanje.

10. Končno, poudariti moramo poseben pomen in odločilno vlogo laikata, ko se oblikuje nova prisotnost Cerkve v družbi. Cerkev "stavi" na zrelost in čut odgovornosti svojih laikov. Le-ta sta se odlično izkazala prav na palermskem zborovanju. Važen je bil prispevek, ki so ga dali za uspeh

zborovanja, toliki verniki, moški in ženske vseh starosti in družbenih slojev. Vendar staviti pomeni tudi zapati in pustiti laikom, na politični ravni, svobodo, da prevzamejo tudi tveganja, ki jih takšna dejavnost vsebuje. Papež je v Palermu tudi povabil in opozoril, da ne smemo "pred križem bežati", da ne smemo "izgubiti poguma navideznih neuspehov", da se ne smemo nikdar "odpovedati obrambi človeka" (st. 9).

Nam se zdi naš čas hudo zapleten in težak in nam ni lahko dojemati, kdaj in o čem moramo molčati, kdaj in o čem moramo govoriti. Naš zavetnik sv. Ambrož je živel v še težjih časih, ko so razmere zahtevale vedno nove presoje za pravilen odnos z dramatično razdrobljeno družbo in s cesarstvom. Zaupamo, da sv. Ambrož prosi za nas tudi v trenutkih, kot so ti, ki jih danes živimo..."

KONEC

OB SEDEMESELETNICI JOLKE MILIČ

SEŽANSKI PREPIH

AMBROŽ KODELJA

Sežana, pa naj bo takšna ali drugačna, ima zelo veliko zanimivosti. Svojeviti pečat kraju daje Kosovelova knjižnica. Tu so 2. februarja pripravili večer z Jolko Milič in obenem odprli razstavo njenega pokojnega moža Ivana Varla. Duša teh kulturnih večerov je ravnateljica knjižnice ga. Lučka Čehovin, ki je poskrbela za kulturni program. Ob Frančku Rudolfu sta nastopila še gledališka igralca Aleš Kobal in Vojko Belšak.

Slavljenka se je ob priliki takole predstavila: "Nisem poklicna pisateljica, sem pa poklicna bralka, čeprav to ni priznan poklic. Sem tudi prevajalka, vendar z omejenim jamstvom. Pri književnikih težko prenašam dvojnost med njihovim ravnanjem in pisanjem. Zato včasih zelo ostro in tudi brezobzirno reagiram in mislim, da sem dober reagent!... Pišejo pa Slovenci veliko in zato imam dosti dela!"

Moje prvo srečanje z Jolko je bilo v času, ko se je kot zagovornica lepe in tudi kulturno pisane slovenske besede, kar vsekako ostaja, zapičila v like Zidarjevih učiteljic. Pisatelj naj bi po njenem mnenju predstavljal ta "ženski poklic" zelo nenavadno, da ne rečem kako drugače... Sledili so zelo zanimivi pamfleti o rdeči kapici s Krasa in volku z obale. Tedaj smo se v reviji 2000 razpisali. Danes ji dam prav, kajti kultura nekega naroda se odraža tudi skozi pisno besedo, ker ta ostaja kot živo ogledalo kulture časa, v katerem je na-

Ivan Varl: Portret žene - Jolke Milič

stajala.

Drugič me je nanjo opozoril profesor italijanskega jezika, ali lepše, velik ljubitelj italijanske slovnice iz sončne Toskane. Nekega večera mi je telefoniral in ves vzhičen govoril o Jolkinih prevodih, ki sem mu jih slučajno poslal, češ da je to "čista in prepojena govornica duše pesnika, ki ga je žensko čuteče srce pretopilo v tuj jezik..."

Šlo je za Kosovela. Prav zato sem mu za zadnjo uro semestra, pred napovedanimi izpiti poslal pristni kraški teran iz tomaškega župnišča, da so ga lahko nazdravili skupaj s študenti ob Kosovelovi liriki. Simbolika daru zemlje, prepojena z neizpeto izrazno močjo kraškega pesnika jim je ostala v nepozabnem spominu! - Tudi to je lahko oblika promocije kulture nekega naroda! - "Vsi, ki poznamo to žilavo Kraševko, ji kličemo še na mnoga plodna leta!"

STOTI ZVEZEK ZGODOVINSKEGA CASOPISA

Pred nedavnim je v Ljubljani izšla 3. št. 49. letnika Zgodovinskega časopisa, ki je obenem tudi stoti zvezek glasila Zveze zgodovinskih društev Slovenije. Prvo številko Zgodovinskega časopisa, 1. 1947, je uredil znani pred kratkim umrlj zgodovinar Bogo Grafenauer. In ravno kronološkemu razvoju Zgodovinskega časopisa je posvečen uvodni članek, ki ga je napisal gl. ur. Vasilij Melik. Sledi daljša razprava Ferda Gestrina z naslovom *Slovani v Pesaru od 15. do 17. stoletja*. V njem avtor opisuje migracijski tok iz Dalmacije in primorskih mest proti Pesaru, takratnemu cvetočemu trgovskemu centru.

Nevenka Troha je objavila razpravo o političnih usmeritvah med primorskimi Slovenci v cona A Julijske krajine v letih 1945-47. V zanimivem zapisu obravnava predvsem nacionalno vprašanje, ki se ves čas prepleta tudi z razred-

nim bojem, ideološkim opredeljevanjem primorskih duhovnikov ter delovanjem raznih takratnih organizacij na Primorskem od Komunistične partije Julijske krajine, Slovensko-italijanske antifašistične unije, NOO Julijske krajine, do Slovenske narodne demokracije - še premalo poznane predhodnice Slovenske demokratične zveze.

Poleg teh zapisov najdemo še prispevke Staneta Okoliša z naslovom *Izseki zgodovine Loža in okolice*, članek Katje Sturm Schnabl o dunajski slavistiki in Franceta Kresla o davkih na Slovenskem od avstrijske davčne reforme do jugoslovanske leta 1928. Ta niz zaključuje drugi del razprave Marjete Kersič-Svetel o češko-slovenskih stikih med svetovnima vojnama.

Sledita zanimiva zapisa, posvečena jubileju dr. Franceta Kresla in pa spominu rajnega vsestranskega zgodovinarja Miloša Rybara.

Rubrika o kongresih, simpozijih in družbenem življenju je tokrat posvečena 18. kongresu zgodovinskih ved v Montrealu ter mednarodnemu simpoziju ob 50-letnici konca vojne, ki je bil lani maja v Kopru.

Zaključni del revije vsebuje poročila in ocene zadnjih knjižnih izdaj na zgodovinskem področju. Med številnimi deli bi omenila tista, ki pobleže zadevajo zgodovinske dogodke v zamejstvu. To so knjiga Sergia Tavana *Medioevo goriziano*, Lojzke Bratuž *Manoscritti sloveni del '700*, *Narodni dom v Trstu 1904-1920* avtorjev Kravosa, Pozzetta, Pahorja, Volka, Kravos in Merkuja, ter delo M. Verginelle, A. Volka in K. Colja *Ljudje v vojni. Druga svetovna vojna v Trstu in na Primorskem*.

Za povzetke in prevode razprav so poskrbeli Jožica Pirc (v italijanščini), Niko Hudelja, Vlado Valenčič in Katja Sturm Schnabl (v nemščini) ter Lidija Berden (v angleščini). Ti povzetki so ena izmed značilnosti glasila že od l. 1911, iz časa lista *Carniola*, predhodnika Zgodovinskega časopisa.

A.R-ž

ZBIRKA

JADRANSKEGA KOLEDARJA ZA LETO 1996

Zbirka Jadranskega koledarja za leto 1996 je zaradi tehničnih težav prišla med bralce šele januarja, pri tržaški založbi Devin je med tem časom prišlo namreč do nekaterih kadrovskih sprememb in je zato najbrž tudi naglica botrovala v knjigah nekaterim tehničnim napakam, kar pa zbirki ne škoduje preveč.

Seveda je Jadranski koledar zelo bogat: uredil ga je

novi mladi urednik Andrej Furlan, za opremo poskrbel Rado Jagodic, tiskala pa slovenska tiskarna Graphart iz Trsta. V njem bo bralec tudi letos našel vrsto člankov o Slovencih v Italiji. Za slikovno prilogo pa so letos poskrbeli tako, da so v koledar uvrstili mlade zamejske slikarje, ki jih predstavlja ena njihova slika in kratak zapis. Tako spoznamo Rada Jagodica, Hermana Kosiča, Vanjo Saksida, Davida

Zuljan-Skizzo, Davida Faganela, Štefana Turk in Tatjano Tavčar. Jadranski koledar navaja zelo veliko podatkov, tako o slovenskem šolstvu kot tudi o bibliografiji slovenskih pisateljev in izdajateljev knjig pri nas. Koledar je ob Mohorjevem gotovo še edini dober almanah o slovenskem zamejstvu in izbor važnih podatkov za bodoče rodove.

V letošnji zbirki Jadranskega koledarja je vsestransko uporabni in lični namiz-

ni koledar, ki prinaša skoraj vse pomembne naslove slovenskih zamejskih ustanov, ob njem roman Dušana Jelinčiča *Tema na pomolu*. Jelinčič je plodovit in zadnje čase v Italiji tudi večkrat nagrajen slovenski pisatelj. S *Temo na pomolu* začena založba Devin novo knjižno zbirko z naslovom *Roman novega časa*. Jelinčič s svojo prozo preseneti, ker pomeni njegov roman vrnitev k eksistencialnim temam, saj se v njem vse vrti okrog občutka krivde.

Ljudske iz šavrinske Istre je naslov lepe knjige izpod peresa Rožane Koštal; to je lep izbor šavrinskih ljudskih pesmi, narodnega blaga, ki danes žal

izginja in je zato izdaja take knjige še kako potrebna.

Primorska, moja duša in srce je naslov zbirke poezij primorskih pesnikov, katerih izbor je opravil Aleksij Pregarc. Zanimivo je še to, da sta poleg knjige izšla tudi kasete oz. CD plošča s poezijami, ki so jih brali gledališčniki skupine Beseda, ki je izbor poezij izdala skupno z založbo Devin. Zanimivo je, da so pesmi nekaterih primorskih pesnikov tudi v španskem in angleškem prevodu. Pregarc se je pri svojem izboru držal zlatega pravila, da je vanj uvrstil le starejšo generacijo sodobnih primorskih pesnikov.

-jp-

PODLISTEK

PRIHOD SLOVENCEV NA PODROČJE BENEČIJE

VI. ZGODOVINSKA PREGANJAVICA

JANKO JEŽ

Morda sem že z namigom, da smo se Slovenci tod sukali še v času, ko po naseljih in gmajnah še nismo mogli izslediti stopinj italijanskih ljudi, žalil njegov nacionalni ponos. S sklicevanjem na vlogo soglasnika *k* v stari latinski izreki pa me bo verjetno celo obsodil, da skrunim spomin njegovih starih latinskih prednikov Rimljanov. Jaz in sploh vsak slovenski človek pa naj bi bil neobčutljiv v svojem sinovskem odnosu do svojih "slavnih" prednikov, kakršni so bili npr. Veneti? Odnos Latinci-Italijani zame prav tako drži kot odnos med stari Veneti in današnjimi Slovenci, le s to razliko, da smo se Slovenci poprej znašli ali bolje rečeno pojavili na tem ozemlju, ki je danes naše, slovensko.

VII. ŠE O ZGODOVINSKI PREGANJAVICI

S tem smo opravili ne samo z darilno listino Konstantina Velikega, marveč tudi z listinami in letnicami, ki se

nanašajo na BS (800) in na listine iz Montecassina (930-963). Je pa še več letnic, ki so tipični alergeni, to je organski povzročitelji zgodovinske alergije, ki se pojavi pri naših issimih ob raznih srečanjih z zgodovinskimi dogodki, ki so jih oni enostransko črtali iz objektivno dojetih zgodovinskih resnic.

Letnica, ki nujno prihaja v poštev, je prav gotovo letnica 1382, to je leto prostovoljne predaje Trsta Kranjski, torej Avstriji, ki je kot država postala po letu 800 po Kr. sestavni del Svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti in taka ostala do leta 1806.

Skušajmo zdaj kolikor toliko zanesljivo določiti Tummulov alergen, ki tako neracionalno reagira, ko naleti na za Trst zelo pomembno letnico 1382. Kaže, da bo znanost na predlog pristojnih zgodovinarjev ta alergen poimenovala prav po edinem njegovem povzročitelju: alergene Tummoliano s III. viruzno stopnjo. Prvo stopnjo si je verjetno prislužil Attilio Tamaro s svojo Zgodovino Trsta, ko tako odločno stopa na čelo tistih, ki zanikujejo to že ustaljeno zgodovinsko dejstvo. Drugo viruzno stopnjo, in sicer po doseženi odmevnosti v tržaški javnosti, zasluži Giani Stuparich, ki je v nastopu pred spomenikom Viljema Oberdanka svojim mladim gojencem z liceja Dante dopovedoval, da je svobodna predaja Trsta Avstriji

gola neresnica, celo groba izmišljotina. Vi, gospod Tummolo, boste prav gotovo med zagovornike dejstva, da je bila "svobodna" predaja dejansko oktroirana, to je vsiljena (po Tamaru), če že ne celo izmišljena (po Stuparichu), navedli kar na mestu Domenica Rossettija, ki naj bi bil edini vir in povod italijanstva vsega, kar se govori in piše o našem mestu.

Ne vem, ali vam je znano, da je Rossetti v mladih letih slovel tudi kot arkadijsko navdahnjen pesnik. Med drugim je v italijanskih verzih napisal tudi epski slavonspev *Il sogno di Pietro Bonomo* - Sen Petra Bonoma, v katerem poveličuje avstrijskega vojvodo Leopolda, ki je leta 1382 sprejel tržaško delegacijo in iz njenih rok prevzel listino o prostovoljni predaji Trsta Avstriji. Čudim se, da se zgražate ob vsakokratnem mojem sklicevanju na to listino, ker se nehote spominjate druge, za vas še bolj sramotne in tragične, o prostovoljni predaji Trsta in njegovega "hinterlanda" leta 1945 Hitlerju. Slednjo kapitulantsko listino je podpisal nič manj kot sam vaš vzvišeni ideal Benito Mussolini, ki je tako - čujte - postal duhovni oče nove, nemškemu Reichu priključene dežele, ki so jo Nemci poimenovali *Adriatisches Küstenland*. Ste to že pozabili?

Vem, da imate že pripravljen odgovor. Dejali boste, da je bil Trst v obeh primerih, to je leta 1382 in leta 1945

PESNIŠKA ZBIRKA IVANA TAVČARJA

JURIJ PALIK

Pri založbi La Piroga editrice iz Salerno (It.) je konec lanskega leta izšla zelo lepo oblikovana pesniška zbirka z naslovom *Qualcuno vera* tržaškega pesnika Ivana Tavčarja. To je že druga zbirka tega slovenskega lirika, ki žal še nima zbirke v slovenščini, pa čeprav je po rodu in mišljenju Slovenec. Pred leti je že izdal zbirko *Lo spessore del tempo*, izredno dobro sprejeto, in smo takrat o njej poročali. "Žal" sem napisal zato, ker bi si Ivan Tavčar zaslužil knjižno izdajo svojih pesmi v slovenščini, posebno, ker je to pesnik, ki ne pripada nobeni literarni skupini in najbrž tudi nikogar v slovenskem knjižnem krogu ne pozna. Kaže pa, da tudi v slovenski književnosti so skupine, ki ne pustijo zraven človeka, ki ni njih član. To najbrž žal velja tudi za Ivana Tavčarja, ki sicer pesni tako v italijanskem kot v slovenskem jeziku.

Njegova druga zbirka predstavlja refleksivne pesmi v italijanščini. Zanimivo

je, da sta Tavčarjeva lirika in njen jezik daleč od osladne italijanščine, ki nemalokrat krasi današnjo poezijo v Dantejevem jeziku. Pesniku se pozna, da globlje razmišlja in to, da že veliko let ustvarja, saj si je izdelal samosvoj pesniški izraz, s katerim odslikava na papir svoja občutja in razmišljanja.

V zbirko *Qualcuno vera* je Tavčar uvrstil nad šestdeset pesmi, ki jih je razvrstil po kronološkem redu, saj je bila prva objavljena pesem *Dolce accordo* napisana že daljnega 1962., ko je bilo avtorju šele 19 let. Kronološki vrstni red še ne pomeni, da so pesmi različne ena od druge tako po vsebini kot po slogu, saj se pesnik drži neke Ariadnine rdeče niti, ki povezuje vso njegovo poezijo, to je razmišljanje o življenju in tiho čudenje ob večkrat čisto vsakdanjih stvarih. Seveda Ivan Tavčar pogosto zaplava na globoko, če lahko tako rečemo pesmim, v katerih obravnava zahtevne teme življenja. Posebno občutena je pesem, ki jo je Tavčar posvetil pesniku Davidu Maria Turoldu ob nje-

govni smrti. V zbirki najdemo mesto tudi ljubezenske pesmi, ki so bolj utrinki in impresije kot pa ljubezenske izpovedi. Še enkrat naj poudarim, da Ivanu Tavčarju uspe vedno ohraniti dober čut za mero in tudi pridevnikov, zlasti izrabljenih, ne uporablja preveč; prav zato bi bilo zanimivo brati njegove slovenske poezije v knjižni izdaji in jih primerjati z italijanskimi.

Tavčar se zaveda vloge pesnika, saj v pesmi o poetu pove, da "ni večje krivde za poeta kot to, da skuša vse razložiti". Morda prav s tem verzom najlepše razloži svojo poezijo, gotovo jo najlepše predstavi, saj takoj nadaljuje, da "je poezija vse, ljubezen in brezup, slava in nečimrnost, vera in razsulo", če lahko zelo preprosto poslovenim njegove verze.

Knjigo poezij *Qualcuno vera* Ivana Tavčarja bodo radi vzeli v roke vsi tisti ljudje, ki sta jim poezija in razmišljanje blizu. V upanju, da bomo prej ali slej brali njegove pesmi v slovenščini, se zadovoljimo z italijanskimi, ki bodo res spregovorile kot vsa dobra poezija. Vendar - ponavljam - v nam tujem jeziku, kar je za slovenskega avtorja seveda velika škoda.

MILŠTAT: nagrobnik sv. Domitjana, ok. 1450

V Milštatu na Koroškem tik nad idiličnim jezerom stoji stara benediktinska opatija s cerkvijo, ki je danes župnijska. V stranski kapeli te cerkve je grob bl. Domitjana. Kapela je opremljena baročno in tudi grob blaženega je baročni sarkofag, izdelan tako, da so ga lahko svoj čas nosili tudi v procesiji.

Vsa dolga stoletja je bil ta blaženi, prvotno svetnik, izredno češčen kot zavetnik Karantanije - Koroške, kjer je bil nekoč vojvoda. Kot zavetnika so ga častili še zlasti koroški deželni stanovi, četudi jim je dvor Habsburžanov na Dunaju vsiljeval češčenje uradnega avstrijskega svetnika sv. Leopolda in so potem ob koncu obdobja Marije

IZBRISANI VOJVODA IN SVETNIK

SV. DOMICIJAN IZ KARANTANIJE

JOŽKO ŠAVLI

Terezije odredili prav z vrha, naj imata Koroška in Štajerska za zavetnika sv. Jožefa.

V potrditev češčenja sv. Domitjana so manjkale namreč ustrezne zgodovinske listine o njegovem življenju kljub bogatemu izročilu in številnim pobožnostim. To je vodilo tako daleč, da je potem nemškutarski avstrijski zgodovinar Richard Eisler leta 1907 objavil v vestniku avstrijskega inštituta za zgodovino pisje obsežno študijo, v kateri je blaženega Domitjana, ljudskega svetnika, razglasil za izmišljotino benediktincev.

Na njegovo "znanstveno" ugotovitev so se prav do danes opirali skoraj vsi koroški in avstrijski pisci, ki so opisovali Milštata. Vendar je že dr. Erich Korner v obsežni študiji o sv. Modestu, ki jo je objavil v glasilu študentskega doma Korotan (6/1978), odločno zavrnil takšno razlago. Kasneje je nemškutarsko nastrojeno študijo posebej obdelal še dr. Franz Nikolasch, profesor za liturgiko na univerzi v Solnogradu, in iznesene trditve o neresničnem Domitjanu z utemeljeno kritiko spodbil.

Prišlo pa je potem še do naslednjega odkritja. Meseca januarja 1992 je v Milštatu prišel nenadoma na dan velik kos nagrobnika z delom ohranjenega napisu. Celovski arheolog dr. Franz Glaser je napis rekonstruiral in dognal njegovo celoto. Besedilo je bilo naslednje:

HIC - QUIESCIT - DOMINICIANVS - DUX - QUI - KAROLI - IMP - TEMPORIBVS - PAGANITATEM - ET - POPVLVM - AD - FIDEM - CONVERTIT

V prevodu: *Tukaj počiva vojvoda Domitijan, ki je pod cesarjem Karlom premagal pogene in ljudstvo*

sprebral k veri.

Domitijan je torej res živel v času Karla Velikega, ki je bil kronan za cesarja leta 800. Po znamenitem spisu *Conversio* pa vemo, da so v Karantaniji vladali najkasneje od 802 dalje vojvode Pribislav, Semika, Stojmir in Etgar, za njimi Helmvin, Albgar in Pabo, pred njimi pa nam znani Borut, Gorazd, Hotimir in Valhun.

Pod Valhunom, potem ko je umrl sv. Modest, apostol Karantanije, so izbruhnili poganski upori; zadnji leta 770. V njih je bila poganska stran zmogovita in je pregnala vse zahodne krščanske misijonarje. Leta 772 pa je krščanski strani prišel na pomoč s svojo vojsko bavarski vojvoda Tassilo III., premagal pogansko stran in vlado je znova prevzel knez Valhun.

Toda zmaga krščanske strani s posegom tuje oborožene sile še ni prinesla v ožeh širokih ljudskih plasti tudi zaupanja v krščanstvo.

Iz zgodovinskih virov vemo, da je škof Virgil v Solnogradu (+784) poslal v Karantanijo še kakih pet ali šest skupin misijonarjev.

Leta 785 ga je nasledil škof Arno, ki je bil čez kako leto povišan v nadškofa. Tudi knez Valhun je umrl nekako do tega leta, vendar o njegovi smrti nimamo poročila. Od leta 785 pa do 802, ko vir *Conversio* navaja nove vojvode, je moral v Karantaniji vladati vojvoda, ki ga omenjeni vir ne navaja. Nedvomno prav Domitijan. Pod njim so se široke množice karantanskih slovenskih ljudi vrnile h krščanstvu. Vse to izvemo iz rokopisne legende o sv. Domitjanu.

SCGV E. KOMEL V ČASTNEM ODBORU

MEDNARODNO KLAVIRSKO TEKMOVANJE N. RUBINSTEIN

V zadnjih petdesetih letih so postala tekmovanja skoraj mejna etapa oz. odskočna deska v karieri vsakega profesionalnega glasbenika. Njihovo število stalno raste, v očeh menedžerjev, kritikov in publike pa postajajo pridobljene nagrade najučinkovitejši indikatorji glasbenega talenta. Podrugistranjetkmovalje koristna osebna priložnost za preizkus lastnih moči, vzdržnosti in končno daru.

Konec aprila bo prvič letos v Parizu mednarodno klavirsko tekmovanje, katerega izhodišče je prodorna zamisel, ki počasti spomin na pomembno osebo in na pečat, ki ga je prav ta dala svetovnemu pianizmu. To je Nikolaj Rubinstein, prvi rektor moskovskega konservatorija in oče ruske klavirske šole. Živel je v drugi polovici prejšnjega stoletja in imel velik vpliv na razvoj istodobne generacije ruskih skladateljev (Čajkovske-

ga, Musorgskega, Balakireva), ki bi jih drugače morda danes niti ne poznali. Bil je med prvimi veleposlaniki ruskega bogastva na zahodu, saj je svoje delovanje zaključil v Parizu. Prav od tod se je v začetku našega stoletja njegova dediščina razširila z velikim uspehom po vsem svetu in danes smo pričre njene vrednosti na klavirskem področju in še marsikje. Zamisel za tekmovanje se je rodila izjemnemu glasbeniku, pianistu Igorju Lazku, ki - tudi sam

Rus v Parizu - idealno nadaljuje Rubinsteinovo poslanstvo. Tekmovanje bo na slovenskem konservatoriju za glasbo pod predsedstvom prof. Lazka in bo razdeljeno na več stopenj, ki ne odgovarjajo pretežno uveljavljenim kriterijem: osnovno merilo sta poleg starosti predvsem zahtevnost programa in kvaliteta izvajanja.

V okviru sodelovanja in stikov, ki jih je prof. Lazko spletel z glasbenimi ustanovami po Evropi, se vključuje v pobudo tudi goriški SCGV E. Komel, saj je prof. Franka Žgavec član častnega odbora tekmovanja.

MD

v zares nezavidljivem položaju. Leta 1382 so ga stalno nadlegovale in oblegale Benetke. Na kopnem so doživi miličniki Trst ogrozili na črti Mačkolje-Socerb in prodirali pri Trevisu proti Vidmu in Gorici, po morju pa je beneška momarica vpadla v tržaški zaliv in mesto bombardirala. Leta 1945 pa je Trst doživel nič manj kot nezasišano zasedbo slovenske Titove partizanske vojske. Treba je bilo potemtakem izbirati med Hitlerjem in Titom! In vi v svoji nečimni ponigliivosti in neobgljenosti ste izbrali manjše zlo, to je Hitlerja..., verjetno kot zakonitega dediča avstrijskega vojvode Leopolda I.!

Kako ste vi, gospod profesor, ali vaši somišljeniki zmoglavno objestno in zahrbtno vkorakali na velikonočno nedeljo leta 1941 v Ljubljano in si skupaj z nemško vojsko hlavno delili nič hudega slutečo Slovenijo in Jugoslavijo! Mislili ste, oziroma ste upali, da se bo spet vse srečno končalo kot ob vaši zasedbi Eritreje, Somalije, Libije in Abesinije. Pa je šlo k sreči drugače za nas, nesrečno za vas. Mogočna fašistična armada je odpovedala spricho srčnosti in domoljubja slovenske mladine! Niti Hitler in niti japonski Mikado vam nista več mogla priskočiti na pomoč. Kapitularili ste brezpogojno brez časti orožja. Iz Ljubljane so vas napodili in v Trst ste se pripodili v rekordnem času.

Dne 8. septembra 1943 (če ste že pozabili, vam povem, da je to dan pravkar omenjene brezpogojne kapitulacije prevzetne fašistične armade, ki je dve leti prej zmoglavno zasedla Slovenijo!) sem se v Arezzo, kjer sem bil interniran, poslavljaj od kapetana Rosaia, načelnika vojaške ambulante. Mož se mi je zares smilil. Jokal je. Nemci so medtem v mesto vdirali z vseh strani. Ne bom nikdar pozabil njegovih besed, preden sva se za vselej razšla: "Mussolini ci ha fatti vivere un meraviglioso sogno di gloria e di grandezza!"

Te sanje so Mussoliniju in Rosaiu zbili iz glave slovenski fantje in dekleta, ki so tako dokazali, da svojo zemljo prav tako ljubijo kot vi vašo, vendar s to razliko, da niso v vsej svoji nadtisočletni zgodovini ogrozili vaše zemlje in vaših življenj iz imperialističnih osvajalnih nagibov in gole mržnje do vsega, kar je bilo slovenskega in hrvaškega ob vaših vzhodnih mejah.

Pa vrnimo se k Domenicu Rossettiju. V svojem epskem slavojspevu *Il sogno di Pietro Bonomo* opisuje "kot srečen prehod Trsta iz negotove in nesrečne neodvisnosti v okvir najslajše in najpravičnejše od vseh vladavin".

Tržaški župan za časa predaje Trsta Avstriji je bil Nicolo' Collalto. On tako opisuje v omenjeni Rossettijevi pesnitvi poglavito dolžnost vseh županov našega mesta:

"I podestà che dopo me verranno

a Tergeste donati ognor rammentino
ben questo giorno fortunato, e sia
Leopoldo per loro sacra memoria."

"Per lui giuriamo eterna fede e amore.
Viva dell'Austria il gran Monarca!
Viva l'Austria, e il suo duce possente,
che Trieste alla fine salvo'."

"Gran Dio, tu l'Austria benedici ed a Trieste
fa ch'ella resti ognor Sovrana e Madre!
Questo giorno ai nipoti rammenti,
che beare sol l'Austria ci puo'!"

"Viva l'Austria, evviva!
Amore e fede
per lui non perderem che con la vita!"

DALJE

JUSARJI "SPOŠTOVATI SRENJSKO LASTNINO"

Jusarji so se občnega zbora množično udeležili

Slovenci na Tržaškem se lahko ohranimo le, če lahko upravljamo in nadzorujemo ozemlje, na katerem živimo več kot tisoč let. Glede tega je bistvenega pomena spoštovanje srenjske ali jusarske lastnine, ki je, kot pravijo izvedenci, najbrž najstarejša oblika zemljiške lastnine pri Slovencih.

Tega se dobro zavedajo tržaški srenjani in jusarji, ki so v nedeljo, 25. februarja, do zadnjega kotička napolnili veliko dvorano občinskega gledališča France Prešeren v Boljuncu. Udeležili so se namreč tretjega rednega občnega zbora Agrarne skupnosti za tržaško pokrajino. Le-ta združuje 21 srenj v Tržaškega, ki skupno zaobsegajo okoli dvesto članov, lastnikov okrog 40 milijonov kvadratnih metrov površin v tržaški pokrajini ter enega milijona kvadratnih metrov površin v mejah Republike Slovenije. To, je v svojem poročilu dejal predsednik Stan-ko Hrovatin, je vse prej kot zanemarljiva količina zemlje, ki zgodovinsko pripada Slovincem. Za ohranitev te skupne lastnine so se morali naši predniki včasih hudo boriti, in to tudi po sodiščih. Hrovatin je omenil zlasti italijanske predvojnne in povojne zakone, ki so pravico do užitka skupne lastnine z vinkulacijami (t.i. "uso civico") raztegnili od staroselcev na vse državljane s stalnim bivališčem v

naših vaseh - in dobro vemo, koliko novih, povečini italijanskih priseljencev je prišlo v naše kraje. Vinkulacije pa nikoli niso bile notificirane lastnikom skupnih zemljišč, niti niso bile vknjižene v zemljiško knjigo. Zaradi tega je danes mogoče trditi, da jim skupna lastnina naših vasi v glavnem ni podvržena. Kljub vsem težavam so se torej naše srenje večinoma ohranile, skupaj z njimi pa srenjski odbori.

Osrednja misel tako Hrovatinovega poročila kot razpravljalcev je bila, da je varovanje narave in okolja (v tem primeru Krasa in Brega) brez vključevanja in zaupanja v avtohtono prebivalstvo zgrešen in škodljiv pristop. Teritorij naj upravljajo domačini-staroselci, ne pa kdorkoli. Tudi Kraški park morajo direktno upravljati in načrtovati srenje skupno z občinskimi upravami. Delegati so na koncu izvolili novo pokrajinsko vodstvo.

Občni zbor so pozdravili številni gostje, med katerimi podpredsednik deželnega sveta Miloš Budin, predsednica SSO Marija Ferletič - ta je izrazila upanje, da bi kmalu prišlo to takih srečanj tudi na deželni ravni - in Edi Bukavec za SKGZ, iz Slovenije pa predsednik Agrarnih skupnosti Slovenije Rudi Šimac in poslanec v državnem zboru Tone Peršak.

I.Ž.

POMEMBNO IMENOVANJE

Pred kratkim je deželni odbor potrdil razna nova imenovanja vodilnega osebja v posameznih deželnih ravnateljstvih in avtonomnih službah. V zvezi s tem naj omenimo, da je bil za novega ravnatelja tiskovnega urada pri deželnem odboru imenovan dr. Igor Lasič, ki je dobro poznan v naši skupnosti, saj je obiskoval tukajšnje slovenske šole in maturiral na slovenskem klasičnem liceju, nato pa diplomiral na pravni fakulteti tržaške univerze. Po večletnem poučevanju na slovenskih nižjih srednjih šolah na Tržaškem je pred dvajsetimi leti nastopil službo prevajalca in funkcionarja pri deželni upravi.

Časnikarsko agencijo v sklopu omenjenega tiskovnega urada že vrsto let vodi Sergij Vesel, pri deželnem svetu pa Jurij Slama. Oba sta ravno tako maturirala na slovenskem klasičnem liceju v Trstu. (MAB)

O ILLYJEVI ODREDBI IN ZDRUŽEVANJU ŠOL

IVAN ŽERJAL

Kako ocenjujete županov odlok o pravici do rabe slovenščine?

Županov odlok je seveda negativna poteza, predvsem spričo dejstva, da sledi razsodbi deželnega upravnega sodišča, ki jasno določa, da mora občina poslovati s slovensko manjšino v slovenščini. Tudi motivacija je nepričljiva in iz trte izvita, saj se sklicuje na pomanjkanje sredstev in tudi na neke mednarodne zaščitne dokumente in sporazume, ki pa ne pravijo, da mora država zaščititi manjšino glede na razpoložljiva sredstva, ampak pravijo, da mora država najti sredstva za zaščito manjšine. Seveda je občinska uprava te mednarodne sporazume tolmačila po svoje ter jih prirojila interpretaciji in končnemu izreku, ki pa je v bistvu popolnoma enak izreku oz. prepovedi prejšnje odredbe, ki jo je upravno sodišče razveljavilo. Politična ocena je seveda negativna in to ustvarja med SSk in županom občutek, da nekaj ni v redu.

Kakšni so v tem trenutku odnosi v večinski koaliciji?

SSk še ni poglobljeno razpravljala - a verjetno bo - o tej zadnji Illyjevi odredbi. Seveda bodo morda prišle na dan zahteve, naj SSk izstopi iz večine.

Prejšnji teden je tržaški župan Riccardo Illy izdal odredbo, v kateri sicer priznava Slovincem pravico, da se poslužujejo maternega jezika v odnosih z občino, da pa le-te ne bodo uveljavljali. Prav tako prejšnji teden je deželno upravno sodišče zavrnilo priziv staršev otrok, ki obiskujejo srednji šoli Erjavec in Levstik proti njihovi združitvi s šolama Kosovel in Cankar. O vsem tem smo se pogovorili s svetovalcem SSk v tržaškem občinskem svetu odv. Andrejem Berdonom.

Osebno sem prepričan, da SSk tega ne sme storiti. Še vedno mislim, da je kljub tej zadnji odredbi Illyjeva uprava veliko storila za Slovence in da še vedno lahko veliko naredi za slovensko manjšino. Zaradi tega bi bilo po mojem mnenju zgrešeno iti iz večine. To pa še ne pomeni, da moramo pasivno sprejemati ukrepe, kakor je tale odredba. Nasprotno, mi bomo z vso možno ostrino nastopili pri županu in mu povedali, da se s to odredbo ne strinjamo, da bo morda deležna novega priziva in da po našem mnenju predstavlja resen korak nazaj v primerjavi z vso politiko, ki jo sicer ta uprava vodi do slovenske manjšine.

Kaj menite o zavrnitvi priziva staršev šol Erjavec in Levstik in o načrtu racionalizacije naših šol?

Kar zadeva razsodbo deželnega upravnega sodišča, bi rekel, da pomeni hud udarec za manjšino iz več razlogov.

Prvič: izgubili bomo dve samostojni šoli, kar pome-

ni, da bo kakovost pouka in didaktičnega prijema padla.

Drugič: deželno upravno sodišče s to razsodbo, ki je zelo površno napisana ter nepoglobljena in neutemeljena, dejansko postavlja pod vprašaj tisti pojem zaščitnega ukrepa, kakor je zapisan v 8. členu osimske pogodbe in ki je že bil predmet številnih razsodb, ki so bile nam ugodne. Ošibil je pojem, ki pravi, da je vsak administrativni ukrep, ki na kakršenkoli način zmanjša nivo zaščite, protizakonit, v kolikor je proti osimski pogodbi, ki je notranji zakon, saj je bila ratificirana.

Tretjič: slovenska manjšina še vedno nima nobene zakonske zaščite oz. pravne gotovosti. Številni prizivi, ki jih vlagamo, so dokaz, da nismo zaščiteni in da iščemo na sodiščih tisto, kar bi moralo priti od zakonodajnih organov.

Kaj je ob vsem tem SSk že naredila in kaj namerava še narediti?

Odv. Andrej Berdon

SSk je naredila ogromno. Stalno, menda najbolj od vseh političnih komponent slovenske manjšine (na žalost je morda celo ena od redkih komponent) poudarja, da je treba doseči neko zaščito za manjšino. Prisotna je v upravnih telesih in stalno pritiska. Dosegli smo rezultat - dvojezične table na Krasu - ki sicer ni samo naš, ampak je v pretežni meri sad naše politike in naših načel. So tudi drugi rezultati. Mislimo še naprej ukrepati in pritiskati na upravne organe tako na občini kakor na deželi in v parlamentu, če bo mogoče. Kar se pa razsodbe DUS-a tiče, obstaja možnost, da naredimo priziv na državni svet. Kar zadeva Illyjevo odredbo, bi povedal, da bomo izvajali politične pritiske in da bomo tudi upoštevali možnost, da se zoper to odredbo naredi znova priziv na DUS.

SSK / OKROGLA MIZA

SODNA OBLAST IN SLOVENCİ V ITALIJI

Na okrogli mizi o sodni oblasti in Slovincih v Italiji, ki je v organizaciji pravne komisije Slovenske skupnosti potekala prejšnjo sredo na strankinem sedežu v Trstu, je bilo izrečenih več ugotovitev, ki jih lahko strnemo v nekaj točk.

Prvič: na političnem področju smo Slovenci v Italiji v veliki zamudi, naša politika še vedno ni uspešna, zato bo imelo sodstvo še vedno svojo vlogo. Razne razsodbe, do katerih je prišlo zlasti v zadnjem času, bodo tako še vedno zelo pomembne.

Drugič: prvenstvenega pomena za našo skupnost ostaja še naprej borba za dosego globalnega zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji. Brez za-

Udeleženci okrogle mize

kona, ki bi urejeval status naše skupnosti, so razen nekaterih primerov vse sodbe netrajne, saj jih lahko sodniki, odvetniki in drugi pravni izvedenci interpretirajo na različne načine, poleg tega pa se nanašajo le na posamezne primere.

Tretjič: vzporedno s politično borbo za dosego za-

ščitnega zakona se mora nadaljevati - to je bilo mnenje večine diskutantov iz občinstva - tudi borba na pravem in sodnem področju.

Udeleženci okrogle mize (odvetniki Jože Škerk, Bogdan Berdon, Drago Štoka in Peter Močnik ter dr. Štefan Bukovec) so se

seveda dotaknili tudi razsodb ustavnega sodišča o pokrajinskih volitvah na Tržaškem ter o pravici do rabe slovenščine v civilnem postopniku. Le-to so ocenili kritično, ker ohranja v veljavi 122. člen, ki je po njihovem mnenju emarginacijski do Slovincem. Negativno so ocenili tudi zadnji odlok tržaškega župana Riccarda Illyja o slovenskih dopisih tržaški občini. Na okrogli mizi je bil poudarjen pomen strokovnega odvetniškega kadra pri boju za naše pravice na sodnem področju (pa tudi v politiki) in je prišlo do ugotovitve, da je neenotnost v vrstah manjšine same glavna šibka točka le-te.

PREDSTAVITEV KNJIGE

LEVA SREDINA IN TRŽAŠKI SLOVENC

IVAN ŽERJAL

Prejšnji petek so v Vilfanovi dvorani v Trstu predstavili knjigo dr. Raika Dolharja *Leva sredina in tržaški Slovenci*, ki jo je izdal Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček iz Trsta. Avtor opisuje oblikovanje t.i. leve sredine, do katerega je v Italiji prišlo v prvi polovici šestdesetih let z zavezništvom med krščanskimi demokrati in socialisti. To se je zgodilo tudi pri nas, ko je leta 1965 v tržaški občinski odbor kot prvi Slovenec vstopil socialist Dušan Hreščak, bivši glavni urednik Primorskega dnevnika. Hreščakova izvolitev je povzročila skrajno ostro reakcijo italijanskih nacionalistov. V občini Devin-Nabrežina pa je po dogovoru med Slovensko skupnostjo, Krščansko demokracijo in socialisti bil izvoljen za župana dr. Drago Legiša. Kot je na predstavitvi knjige dejal prav dr. Legiša, je obdobje leve sredine na

Tržaškem bilo prelomno, saj je krajevna Krščanska demokracija začela biti pozorna do slovenske manjšine, potem ko si do tistega trenutka problema odnosa s Slovenci ni bila niti postavljala. Važno vlogo so tu odigrali politični položaj v Italiji ter papeške okrožnice iz tistega časa, ki so pokazale pozornost do problema manjšin. Pomembna je bila na Tržaškem tudi vloga t.i. "tridesetletnikov" v krajevni Krščanski demokraciji (npr. Corrado Belci, Guido Botteri idr.), ki so si prizadevali vključiti Slovence v italijansko državno stvarnost. V obdobju leve sredine smo Slovenci začeli postopoma politično nastopati kot enakopravni subjekt.

VILFANOVA DVORANA: s predstavitvenega večera

Poleg dr. Legiša, ki je tudi podal nekaj osebnih spominov na tisti čas, sta na večeru spregovorila Lvo Jevnikar, ki je delo na kratko predstavil, in Ivanka Hergold, ki je podala pregled Dolharjevega literarnega opusa, v katerem se prepletajo vse tri glavne avtorjeve dejavnosti, in sicer medicina, gor-

ništvo in politika. Spregovoril je tudi dr. Raiko Dolhar sam in dejal, da je knjiga tudi stimulacija, naj se kdo loti tega obdobja z večjo strokovnostjo, saj se lahko mladim pripovedujejo tudi pravljice, če ne poznajo preteklosti.

OBLETNICA SMRTI

PRED DVAJSETIMI LETI UMRL JOŽE PETERLIN

V ponedeljek, 4. marca, bo natančno dvajset let, odkar se je od nas za vedno poslovil Jože Peterlin, profesor slovensščine in zgodovine umetnosti na slovenskih višjih srednjih šolah v Trstu, vsestranski kulturni delavec in organizator. V Italijo je prišel po zmagi revolucije v Sloveniji in se takoj vključil v kulturno in narodno delo, v katerega je bil aktivno vključen že v Ljubljani. Sodeloval je pri odprtju slovenskih šol na Tržaškem, vključil se je v delo na radiu kot igralec, avtor in režiser. Vse svoje energije je posvetil kulturnemu delu v zamejstvu. Organiziral je študirajočo mladino (Slovenski kulturni klub), priredil predstave na

Repentabru in postavil temelje prosvetnemu delu katoličanov (Slovenska prosveta), začel je s študijskimi dnevi Draga in še prej je postavil temelje Društvu slovenskih izobražencev. Bil je med pobudniki revije Mladika, spremljal kot recenzent predstave takratnega Slovenskega narodnega gledališča od prve predstave decembra 1945 dalje in je bil sploh prisoten povsod, kjer je bilo treba pomagati pri kulturni in narodni rasti naše narodne skupnosti, ki sta jo prizadela najprej fašizem, potem pa še

kominizem in kominform.

Jože Peterlin je bil človek posebnih darov, izredne širine in uglajenosti, razgledanosti in delavnosti. Slovenstvo in slovenski ljudje so mu bili na prvem mestu. Ni poznal počitka in je med delom tudi omahnil. Padel je, zadet od srčne kapi, ko se je vračal z gledališke predstave v Kulturnem domu v Trstu.

Njegovi prijatelji in sodelavci pripravljamo spominsko slovesnost, ki bo v njegovem rojstnem kraju na Vinjem vrhu pri

Beli cerkvi v nedeljo, 23. junija, z odkritjem spominske plošče na cerkvi, za katere obnovo zbiramo denarne darove. Tako se bomo primorski Slovenci oddolžili njegovi Dolenjski, kjer se je rodil pred osemdesetimi leti.

Ožji sorodniki in prijatelji pa se ga bomo spomnili ob dvajsetletnici smrti tudi pri maši, ki bo v ponedeljek, 4. marca, prav na večer njegove smrti, ob 19.30 v župnijski cerkvi na Opčinah.

OBVESTILA

SSŠ - tajništvo Trst obveščča člane, da zapade 10.3.1996 rok za vložitev prošnje za premestitve (vse stopnje). V uradu SSŠ so na razpolago obrazci in priloge. Urnik tajništva: vsak torek od 16. do 17.30. Tel. 370301.

OPČINE. V nedeljo, 3. marca, bo ob 17. uri v Finžgarjevem domu VEČER SLOVENSKE PESMI IN BESEDE, prireditev ob dnevu slovenske kulture. Nastopili bodo domači CPZ Sv. Jernej, zbori Vesela pomlad, člani SKK in IS Tamara Petaros, ki bodo predstavili splet recitacij z odlomki pesmi slovenskih pesnikov na temo "Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet!". Priložno-stni govor bo imel dr. Drago Štoka. Vabi župnijska skupnost sv. Jerneja z Opčin.

OPČINE. Župnijska skupnost sv. Jerneja z Opčin vabi k počastitvi spomina prof. Jožeta Peterlina ob dvajsetletnici njegove smrti. Zanj bomo darovali sv. mašo v ponedeljek, 4. marca, ob 19.30 v župnijski cerkvi.

OPČINE. V soboto, 9. marca, bo ob 19. uri v cerkvi sv. Jerneja sveta maša ob prvi obletnici smrti msgr. Lojzeta Škerla. Vabimo vse, ki so pokojnega poznali in spoštovali, k spominski sveti maši. Duhovnike vabimo k somaševanju. Mašo bo vodil škof vikar za Slovence msgr. Franc Vončina.

BARKOVLJE. Ura molitve s sv. mašo za duhovne poklice in za mladino bo v četrtek, 7. marca, ob 17.30. Slovenska Vincencijeva

konferenca in Klub prijateljstva vabita k udeležbi vernike vseh župnij, da si izprosimo delavcev v božji vinograd.

NABREŽINA. V sredo, 6. marca, bo ob 20. uri v župnijski dvorani mesečno srečanje za poglobitev krščanskega življenja. Dr. Jurij Bizjak bo predaval o važni temi: BOG OČE RAZODEVA SVOJ OBRAZ. Sledita razgovor in družabnost. V primeru spremembe bo sporočeno po Radiu Trst A. Vabljeni!

TRST. Za romanje po Slomškovi poti ob papeževem obisku Slovenije je prostih samo še 15 mest. Cena romanja je 185.000 lir. Pri vpisu se izroči 100.000 lir. Vpisujeta Angel Kosmač (tel. št. 281276) in Marijan Živic (tel. št. 226117). Pohitite! Gotovo boste zadovoljni!

DAROVI

Za Novi glas: Matija Hrvatin 50.000; svojci v spomin dragega Maria Furlanija 50.000; Terčon Brezigar Marinka 100.000.

Za CPZ pri Sv. Ivanu v Trstu: Flavio Posega ob pogrebu tasta Mariota 50.000; N.N. ob pogrebu svaka Mariota 50.000.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Viktorija Krapež 50.000.

Za Sveto goro: Viktorija Krapež 50.000.

Za semenišče v Vipavi: Viktorija Krapež 50.000.

Za Marijino družbo v ul. Risorta: svojci v spomin dragega Maria Furlanija 50.000.

KLUB PRIJATELJSTVA

vabi 6. marca v Peterlinovo dvorano v ul. Donizetti 3, kjer bo inž. Marjan Jevnikar predvajal
**FILME O POTOVANJH
PO SVETU**
Začetek ob 16. uri

KAJ ZAHTEVA POKRAJINA TRST ZA OTROŠKE KOLONIJE V JULIJU V DRAGI IN V COMEGLIANSU

Pokrajina nudi dobrodelnim društvom podporo za kolonije, toda zahteva tudi, kar sledi:

a) otroci (od 5. do 16. leta) se morajo prijaviti do 2. marca. To velja za otroke iz mesta Trst.

V šolah bodo prejeli vpisno polo. Po telefonu se bodo morali starši oglašiti na uradu v ul. Farneto št. 3 (tel. 3995030). Zvedeli bodo za dan in uro zdravniškega pregleda. S seboj naj prinesejo tudi davčno prijavo. To morajo storiti do 2. marca.

b) otroci drugih občin (Dolina, Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor) in vsega Krasa (ravnateljstvo Opčine-Katinara, Prosek) imajo več časa na razpolago za vpis: tri cele tedne. Starši pripeljejo svoje otroke v ponedeljek v ambulanto v Nabrežini, v sredo v telovadnico v Dolini, v petek pa v ambulanto na Opčinah (Proseška ul. št. 118 - v bližini cerkve). Urnik je od 8. do 11. ure. Prinesite iste dokumente kakor v Trstu.

Za pojasnila lahko telefonirate na številki: za Drago tel. št. 226117; za Comeglians tel. št. 43194.

PREDSTAVILI PESMARICO ZA STARO PRAVDO

V Marijinem domu v Rojanu so to soboto predstavili pesmarico Za staro pravdo, za katero je poskrbel Svet slovenskih organizacij. Pesmarica vsebuje več skladb na temo kmečkega punta, zlasti pa upora, ki je izbruhnil na Tolminskem leta 1713 in ki se je tako globoko vtisnil v naš zgodovinski spomin. Kot je v predstavitvenem govoru povedal prof. Humbert Mamolo, so avtorji glasbe skladatelji iz zamejstva in iz Slovenije, medtem ko so avtorji besedil pretežno pesniki z Goriškega. Predstavitve so dopolnile recitacije Tamare Kosič in Jana Leopolijske nastop vokalne skupine Resonet iz Trsta in mešanega zbora Hrast iz Doberdoba, ki sta pod vodstvom Aleksandre Pertot in Hilarija Lavrenčiča zapela nekaj pesmi, ki so objavljene v pesmarici, med temi tudi Simonitijsko priredbo puntarske Le vkup, uboga gmajna, ki sta jo združena zbor izvedla ob spremljavi kvarteta trobil. Občinstvu je na kratko spregovorila tudi predsednica SSO Marija Ferletič.

V DSI O VPRAŠANJU BIOETIKE

Tokratni tradicionalni ponedeljkov večer Društva slovenskih izobražencev je bil posvečen vprašanju bioetike. Gost večera je bil dr. Tone Mlinar, predavatelj moralne teologije na teološki fakulteti v Ljubljani, ki je govoril na temo "Bioetika-kaj z njo?". Predavanje na isto temo je imel dr. Mlinar že pred časom v Finžgarjevem domu na Opčinah, prireditelj pa je bila Duhovska zveza iz Trsta.

Predavatelj je obravnaval tri področja, ki se tičejo sodobne bioetike: evolucionizem, pravo ter znanost in etične teorije. Zaustavil se je pri problemu sekularne bioetike in etičnega relativizma, kjer je pomembna razprava o neki stvari, ne pa stvar (oz. človek) sama na sebi. Dr. Mlinar je potem podal nekatere odgovore Cerkev na ta problem in poudaril njen trud za obrambo življenja ter človeka in njegovega dostojanstva. Predavanju je sledila živahna razprava, ki je trajala do poznih večernih ur.

RAZPIS 26. FESTIVALA DOMAČE GLASBE ŠTEVERJAN 96

SKPD F. B. SEDEJ iz Števerjana razpisuje 26. Festival domače glasbe Števerjan 96, ki bo v Števerjanu 5., 6. in 7. julija 1996 med Borovci.

(nagrado za najboljšo melodijo) in e) (za najboljšo besedilo) podeli strokovna komisija za melodijo oz. besedilo izvirne skladbe.

Nagradi pod točko č) (nagrado za najboljšo izvedbo kvinteta) in d) (za najboljšo izvedbo tria) podeli strokovna komisija na podlagi izvedbe obeh skladb.

Nagrado pod točko f) podeli komisija po uvidenosti, oz. če je na Festivalu prijavljeno zadostno število zamejskih ansamblov in na podlagi kvalitete.

Nagrado pod točko g) podeli komisija najboljšemu ansamblu med tistimi, ki prvič nastopajo na Festivalu.

Ansambel, ki je prejel nagrado pod točko a) (nagrado za najboljši ansambel Festivala), ne more prejeti nobene druge nagrade.

7. Prijava mora vsebovati:

a) naziv ansambla, sedež in datum ustanovitve;

b) naslov ansambla (ali njegovega vodje), na katerega bodo naslovljeni bodoči dopisi, in nujno

telefonska številka;

c) besedilo in notno gradivo izvirne skladbe;

č) naslov in izvirni izvajalec skladbe iz zakladnice najbolj priljubljenih uspešnic domače glasbe;

d) število članov ansambla in njihovo funkcijo v ansamblu;

e) fotografijo in kratek zgodovinski opis ansambla. **PODATKI MORAJO BITI ČITLJIVI IN POPOLNI. ROK ZA PRIJAVO POTEČE 15. MAJA 1996.** Prijave morajo biti poslani na sledeči naslov: SKPD F.B. SEDEJ, Trg Svobode št. 6, 34070 Števerjan, Gorica - Italija.

8. Organizator si prevzema stroške večerje in prenočišča ansamblon.

9. Organizator si pridržuje pravico, da po potrebi spreminja navedena pravila.

10. Prijava na Festival pomeni tudi privoljenje na snemanje za radijske oz. televizijske programe.

Števerjan, 31. 01. 1996

**PREDSEDNIK
Marko Terčič**

Za vse morebitne informacije se lahko obrnete na tajnico društva F. B. SEDEJ Franko Padovan, tel. 0481/884037 (884160) vsak dan razen sobot in nedelj od 15. ure dalje oz. pismo na navedeni naslov društva.

PREJELI SMO IN OBJAVLJAMO

Spoštovani Marko Kravos!

Pod pritiskom čustev, ki me preplavljajo ob zaključku kulturnih dnevov v Trstu in Gorici, ugotavljam, da je vse tisto, kar se govori na odrih in sejah, le kup praznih besed. Kar pa je morda še najslabše, sem prepričana, je to, da prihaja na dan tudi zavist do drugega, ki je morda bogatejši v čustvih.

Ta uvod se navezuje na mojo poezijo, ki ste jo vi tako nonšalantno izmaličili pod pretvezo, da bo morda bolj slovenska in bolj podobna kriterijem, ki jih vi znani pesniki uporabljate pri sestavljanju Vaših pesmi. Če bi Vas morda jaz prosila, da pregledate moje pesmi, bi bila Vaša ocena najbrž bolj mila, a ker tega nisem storila, je prišla na dan nestrpnost do bližnjega, ki ravno tako ustvarja, a je po svojem značaju in zaradi prezira ostalih ustvarjalcev osamljena duša.

Moje poezije so bile objavljene in predstavljene širši publiki. Ne glede na to, kako so bile sprejete, se čutim ponižano, da si človek, ki je postal predsednik slovenskega PEN kluba, dovoli, da iznakazi moje pesmi. V začetku sem se počutila počaščeno, da mi nekdo, ki je Slovenec in je študiral v slovenskem okolju, popravi pesmi, vendar bi si nikoli ne mislila, da se bo ta skromna želja po majhnih popravkih sprevrgla v poezijo, ki bi je nikoli sama ne podpisala.

Kot šolarček sem se počutila po Prešernovi proslavi, ko ste mi ponavljali, da so moje pesmi nesprejemljive, ker so napisane v enostavnem in včasih neustreznem jeziku! Zdi se, da jih niste razumeli, če ste si jih morali razlagati s pomočjo italijanskega prevoda. A prevod je le prevod.

Da ne bo nesporazuma, bi Vas prosila, da mi obrazložite, zakaj zveni lepše "Kamen, ki je v kamen zarasel" kakor "Skala v skalo ovita" in kaj to pomeni!

Samo plehki in naduti ljudje ne razumejo in ne spoštujejo dela drugih avtorjev. Ko sem pisala pesmi, nisem pričakovala ne pohvale ne slave - še najmanj pri Slovencih! - saj so v tem ambientu pravila igre znana le nekaterim samoizbrancem.

Čprav je bil vaš namen, vsaj tako ste govorili, odpreti vrata slovenskim mladim ustvarjalcem, predpogoji za to niso najboljši, če je naša suverenost odvisna od Vaših kriterijev in Vaših samovoljnih odločitev.

Jaz sem s svojimi pesmimi hotela le pritegniti pozornost na naš konec-Laško, ki ga marsikdo ceni, a ga vseeno veliko bolj izrablja.

Od nekdanj sem vedela, da ne smem pričakovati ne lovorik ne priznanj, in to tudi ni bil moj namen. Od človeka pa pričakuješ iskrenost in prav zato sem mnenja, da ni bilo treba izbrati mojih poezij in jih izmaličiti, če sodijo v koš. **LILIJANA VISINTIN**

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA IN ALUMINIJA

Tabaj F.lli s.n.c.

TABAJ MILOŠ in RAIMONDO

GORICA, Ul.Gregorčič 24, Tel.0481/21514 Fax.0481/21987

K2SPORT

Ul. Raštel 19
Tel. 531884
Fax 534470

**TRGOVINE
OBUTVE**

Ul. Raštel 7 - Tel. 535162
Ul. Oberdan 7 - Tel. 535520
Ul. Raštel 8 - Tel. 33465

**KOSIČ
GORICA**

★★★ KDOR OB NAKUPU PREDSTAVI TA IZREZEK, IMA 10% POPUSTA. TA UGODNOST VELJA DO 31. JULIJA. Pričakujemo Vas!

**TISKARNA
BUDIN
GRAFIČNO OBLI
KOVANJE IN TISK**

34170 GORICA
RIVA PIAZZUTTA 18
TEL./FAX(0481)531676

1. Festival je tekmovalnega značaja. Prijavijo se lahko vsi slovenski ansambli, ki gojijo narodnozabavno glasbo.

2. Vsak ansambel mora izvajati dve skladbi. Prva mora biti izvirna in prvič izvedena na Festivalu v Števerjanu. Druga skladba mora biti iz zakladnice najbolj priljubljenih uspešnic domače glasbe in napisana ter izvedena (npr. na plošči) od najboljših slovenskih narodnozabavnih ansamblov (npr. Avsenik, Slak, Veseli Planšarji, Miha Dovžan itd.).

3. Festival poteka v treh dneh. Na prvih dveh večerih nastopijo vsi prijavljeni ansambli, ki izvajajo dve skladbi. Na nedeljskem, finalnem delu Festivala, nastopijo najboljši ansambli prvih dveh večerov. Njihov izbor in število določijo strokovna komisija.

4. Ansambli, ki so bili pripuščeni v finale, nastopijo z istima skladbama naslednji večer in se potegujejo za sledeče nagrade:

a) nagrada za najboljši ansambel Festivala in trofej društva F. B. Sedej: Lit. 2.000.000;

b) nagrada občinstva: Lit. 1.000.000;

c) nagrada za najboljšo melodijo: Lit. 700.000;

č) nagrada za najboljšo izvedbo kvinteta: Lit. 500.000;

d) nagrada za najboljšo izvedbo tria: Lit. 500.000;

e) nagrada za najboljšo besedilo: Lit. 200.000;

f) nagrada za najboljši zamejski ansambel: Lit. 200.000;

g) nagrada za najboljšega debitanta: Lit.

200.000.

5. O vstopu v finale in podelitvi nagrad pod točkami a, c, č, d, f, g določa komisija, ki jo sestavljajo glasbeni strokovnjaki in predstavnik organizatorjev, ki predseduje komisiji.

O nagradi pod točko e) določa komisija, ki jo sestavljajo literati in jezikoslovci.

6. Nagrada pod točko a) (za najboljši ansambel Festivala) podeli strokovna komisija za splošni vtis ansambla (izvedba, melodija, predstavitev ansambla na odru itd.) in je podeljena izključno za izvirno skladbo.

Nagrado pod točko b) (nagrado občinstva) podeli občinstvo na podlagi posebnih glasovnic. Ocena občinstva je osnovana izključno na izvedbi skladbe iz zakladnice najbolj priljubljenih uspešnic domače glasbe.

Nagradi pod točko c)

OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE

PD RUPA-PEČ. Prosvetno društvo Rupa-Peč je posvetilo letošnji praznik slovenske kulture Francetu Prešernu. Proslava je bila v petek, 23. februarja, v prostorih društva; osrednja točka sporeda je bil recital Krsta pri Savici. Članica društva Majda Klemše je povezovala recital in orisala življenjske doživetne nagibe, ki so privedli Prešerna, da je spesnil Krst pri Savici in ga posvetil prijatelju Matiji Čopu.

Kulturni program je uvedel domači mešani pevski zbor Rupa-Peč, ki je pod vodstvom Zdravka Klanjščka zapel Prešernovo Zdravljico (v uglasbitvi Stanka Premrla) in Znamenje (v uglasbitvi Frana Venturinjca). Slavnostni govornik večera Saša Martelanc je podal razmišljanje o pesnikovi Zdravljici, ki se začinja s pomenljivo besedo *Prijat'ljji*. Dejal je, da smo Slovenci edini narod, ki ima to čudovito besedo na prvem mestu nič manj kot v državni himni; in še: Prešeren nas vsaj enkrat na leto poveže, čeprav se Slovenci tega niti ne zavedamo.

Sledil je recital Krst pri Savici, ki so ga lepo podali recitatorji Guido Pahor, David Kogoj, Andrej Čevdek, Valentina Pahor, Loredana Cibini, Vanja Batistič in Tanja Kovac. Ob prepletanju recitala se je na platno pojavila slika in slišala se je melodija, delo Maura Jurna. Kulturni večer je pod vodstvom dirigenta Zdravka Klanjščka sklenil MoPZ Mirko Filej iz Gorice, ki je podal štiri pesmi.

Na koncu se je predsednik društva Rupa-Peč Ivo Kovic zahvalil vsem prisotnim, zlasti priložnostnemu govorniku Sašu Martelancu, recitatorjem, pevovodju, pevcem in vsem sodelujočim na dnevu slovenske kulture; pozdravil je tudi številno občinstvo, med katerimi so bili tudi predsednica SSO Marija Ferletič, župnik

Viljem Žerjal in predstavnik KD Skala iz Gabrij Bernard Florenin. **RD**

MePZ PODGORA V DORNBERKU

V nedeljo, 25. februarja, je mešani zbor iz Podgore pod vodstvom dr. Mirka Špacapana nastopil na koncertu v župnijski cerkvi v Dornberku. Tam namreč proslavljajo 700-letnico ustanovitve župnije z raznimi prireditvami.

Povabljeni sta bila še zbor srednje šole iz Tolmina in MePZ iz Pordenona. Za vse tri zbor je bil obvezen postni program. Zahtevi so se Podgorci polno odzvali in naštudiralni niz manj znanih slovenskih postnih skladb; podali so jih na dovršen in zavidljivo dober način. Dokazali so, da so skupina, ki zmora pravilno interpretirati take pesmi, ki so po svoje resne vsebine z bolj počasnim tempom ter zato kar utrudljive. Program je gladko in lepo povezoval domačin Dario Flospergher. Pazljivo in pozorno poslušalstvo je pevce nagradilo z navdušenim ploskanjem.

Nato so nastopili mladi pevci srednje šole iz Tolmina pod vodstvom mlade dirigentke. Svoj program so izvedli dovršeno in ljubko ter tako potrdili sloves, ki jih spremlja, saj so do sedaj nastopili na številnih koncertih in tekmovanjih.

Kot zadnji je nastopil mešani zbor iz Pordenona (35 članov). Suvereno je odpel svoj del sporeda in zlasti z zadnjo skladbo uspešno sklenil prireditev.

Naj pohvalimo prebivalce Dornberka, ki od nekdanj slovijo po izbornem domačem petju, da so spominski obletnici ustanovitve färe dali tako kakovosten umetniški pečat; še posebej pa zato, ker so povabili v svojo sredo pevce iz bližnjega zamejstva in tudi iz nekoliko bolj oddaljenega Pordenona. Velja, saj petje družni in služni medsebojnemu spoznavanju, ki je tako potrebno na tem obmejnem prostoru.

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE - GORICA

SLOVENSKA ŠOLA - ŽIVLJENJSKA IZBIRA

NADJA MARINČIČ

S pomladanskim brstjenjem prirode v novo življenje se letos pojavlja čas težkih življenjskih izbir za starše in otroke. Starši se morajo ob vpisu otrok v vrtce in osnovne šole odločiti, ali jim bodo dali možnost, da se celovito razvijajo in ovrednotijo svojo identiteto s poukom v maternem jeziku, ali jih bodo že takoj prikrajšali za eno od kultur, ki ju radodarno ponuja naš obmejni prostor in bo morala biti zanje poglavna. Ob prestopu v višje šole se željam staršev pridružijo želje in nagnjenja otrok, ki morajo izbirati svojo življenjsko pot prav v času, ko se šole odpirajo svetu in povečini še nimajo jasne predstave, kaj bi radi bili, ko bodo dorasli. V teh koščljivih

trenutkih priskočijo na pomoč družinam šole, s tem da organizirajo razna informativna srečanja in predstavitve o možnostih nadaljnega izobraževanja, hvalevredno usmerjevanje pa ne more razrešiti družine odgovornosti, da skuša izbrati za svojega otroka najboljšo in najprimernejšo. To ni vselej lahko, ker šolski sistem ponuja dandanes veliko izbiro najrazličnejših, tudi zelo specifičnih usmeritev, med katerimi se človek večkrat težko odloča. Kaj torej izbirati in čemu dajati prednost?

Neprestane družbene spremembe in bliskoviti tehnološki napredek narokujejo veliko opreznost pred preranimi specializacijami. Bodočnost bo zahtevala od naših mladih veliko prilagodljivost

novim, še neslutnim razmeram in dobršno mero iznajdljivosti, zato pa se v zadnjih letih poudarja pomen široke in tehtne izobrazbe na račun preveč specifičnih znanj. Specializacija se postopoma pomika v podiplomske tečaje in v univerzitetni študij, pa tudi v permanentno izobraževanje, ki postaja iz dneva v dan prava službena dolžnost. Zato ne držijo pripombe, da mreža slovenskih višjih srednjih šol ne zadostuje potrebam manjšinske skupnosti. Slovenski dijak ima na voljo humanistično usmerjeni klasični licej, pedagoški licej, šola za informatike in dve ekonomski šoli za različne potrebe gospodarske dejavnosti. Na teh šolah si lahko vreden dijak pridobi tisto osnovno znanje in kulturno širino, iz katerih bo lažje črpal odgovore na

izzive bodočnosti, kot bi jih iz preozko in neelastično strukturiranih strokovnih znanj.

Pri izbiri tudi ne gre nasedati trenutnim modam, če niso osnovane na trdnih temeljih. Dandanes se zelo poudarja znanje tujih jezikov, kar je in bo nujna za človeka, ki se bo premikal po evropskih in svetovnih koordinatah. Vendar nam mora biti jasno, da je jezik sredstvo, sicer zelo pomembno, a vendar le sredstvo. Pomembnejše je, kaj zmoremo drugim povedati... Tehtno vsebino pa lahko jamčita le razgledanost in izobrazba.

Nenazadnje ne smemo podcenjevati pomena, ki ga ima šolanje v maternem jeziku za mladostnika v času, ko dograjuje svojo osebnost, samozavest, odnos do kulture in družbe. Škoda je prekiniti hojo na pol poti in se tako odreči globljemu poznavanju svojega jezika, kulture, lastne biti.

SLOVENSKI OKTET SE JE POSLOVIL

JURIJ PALJK

GORICA, 27. SEPTEMBRA 1964: Slovenski oktet v veliki dvorani Katoliškega doma

Pretekli teden je tudi nas presenetil poslovljni koncert gotovo najbolj znane slovenske vokalne skupine - Slovenskega okteta. Po slovenski televiziji smo lahko gledali zadnji koncert, ki nas je spomnil tudi na vsa gostovanja slavnega okteta med nami v zamejstvu.

Fotografija, ki jo objavljamo ob tem članku, je bila posneta v Gorici 27. septembra leta 1964, ko je Slovenski oktet nastopil pred nabito polno veliko dvorano Katoliškega doma v Gorici. Ob desetletnici

blagoslovitve Katoliškega doma je Slovenski oktet spet zapel v Katoliškem domu 5. marca leta 1972. Ta dva datuma ponavljamo tudi z namenom, da se zahvalimo izrednim pevcem okteta, ki je v težkih časih prihajal med nas in ni nikdar delal razlik med katoličani in levičarji, kot so to v tistih časih prevečkrat počenjali drugi.

Z velikim obžalovanjem smo sprejeli vest o ukinitvi najboljšega slovenskega okteta, ki je pel v več kot dvajsetih jezikih, imel v repertoarju tisoč različnih pesmi in obiskal okrog

petdeset tujih držav. Tako je predvsem pokazal svetu, kako lepa je slovenska pesem. V Slovenskem oktetu so se skozi njegovo zgodovino skoraj petdesetletnega delovanja zvrstili številni imenitni pevci, ki so znali s slovensko pesmijo navdušiti tudi tujce, ki slovenske besede sploh nikdar niso slišali, še manj pa so vedeli o Sloveniji.

Nas primorske Slovenice, ki smo na našo besedo in pesem zelo navezani zaradi težkih dogodkov iz naše zgodovine, zelo žalosti ukinitve te elitne in

vrhunske vokalne skupine. Ne moremo razumeti, kako to, da Slovenija ne najde dovolj denarja za nadaljnje nemoteno delovanje Slovenskega okteta. Ko vemo, da daje ista država denar podpovprečnim umetnikom, ki nimajo nobene možnosti, da bi se uveljavili ne doma ne v tujini, ne moremo in ne smemo kar mirno mimo dejstva, da prav primorski minister za kulturo Sergij Pelhan ni imel nobenega posluha za Slovenski oktet. Zato smo še vedno prepričani, da se bo za Slovenski oktet le našla ustrezna rešitev in da ga bomo na Goriškem in v zamejstvu še lahko poslušali.

Ni pomembno, da ostanejo v oktetu isti pevci; pomembno je, da se Slovenski oktet ne ukine; velikanska škoda bi bila storjena tudi nam zamejcem, ki smo oktet vedno z veseljem sprejemali medse.

OBVESTILA

V petek, 1. marca, bo ob 19. uri na gradu Kromberk pri Novi Gorici predstavitev Novega glasa.

Štandreška dekanija, Šola krščanskega življenja. V četrtek, 7. marca, bo na vrsti novo predavanje v sklopu teološko-pastoralnega tečaja. Govoril bo dr. Bogdan Dolenc na temo *Cerkev - Skrivnost občestva*; četrtek, 14. marca, msgr. dr. Raško Valenčič: Kristjanova ustvarjalnost v družini in na delovnem mestu prispeva k prenovi sveta. Predavanja bodo v mali dvorani Katoliškega doma ob 20.30.

ACM-Gorica vabi k maši za edinost v pone-deljek, 4. marca, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

Slovensko planinsko društvo iz Gorice prireja v nedeljo, 10. marca, društveno tekmovanje v veleslalomu na Trbižu na progi Priesnig C s pričetkom ob 10. uri. Prijave za tekmovanje in avtobusni prevoz sprejemajo na sedežu društva v ponedeljek, 4., torek, 5., in sredo, 6. marca, od 19. do 20. ure. Ob vpisu je treba poravnati startnino. Tekmovanje je za člane planinskega društva.

Solidarnostna akcija za pomoč beguncem iz Bosne in Hercegovine *Kdor tako pomaga, dvakrat pomaga*. Prispevek v denarju lahko nakažete na tekoči račun številka 65250 pod geslom *Sklad za begunce iz BiH pri Kmečki banki v Gorici*. Raznovrstno blago (obleke, obutev, igrače itd.) stalno zbiramo v Kulturnem domu v Gorici (ul. Brass 20), tel. 33288.

VOŠČILO

Uredništvo in uprava Novega glasa s hvaležnostjo voščita g. **Kazimirju Humarju** ob rojstnem dnevu.

DAROVI

V spomin na pevko Doro Košuta: za cerkev sv. Ivana B.B., A.B., B.D., B.M. in K.I. 250.000; zbor Lojze Bratuž za Katoliški dom 150.000 in za Zavod sv. Družine 150.000 lir.

V spomin svojih rajnih daruje Amalija Ferigo po 50.000 lir za Novi glas, za Katoliški dom, za misijone in za Sveto goro ter 100.000 lir za otroke iz Bosne.

Za Novi glas: v spomin na pok. Nežico Špacapan Marjan in Jurij Špacapan 150.000 lir.

Za cerkev v Rupi: ob 3. obletnici smrti strica Lenarda Kosiča nečak A. 100.000; Sonja Pavletič namesto cvetja na grob Olge 50.000; druž. Rupil v isti namen 50.000; druž. Pavletič v spomin sestre in svakinje Pepce 100.000; Erminio Ožbot v spomin mame Olge za cerkev in MePZ Rupa Peč 500.000; druž. Ožbot s hčerami in sinovi v spomin svakinje oz. tete Olge 200.000; Savo Ožbot v spomin Olge 100.000; Ivo Kovic v isti namen 30.000; N.N. 50.000 lir.

Za cerkev na Peči: druž. Oskarja Kovica namesto cvetja na grob Olge 50.000; N.N. 5.000 lir.

Za MePZ Rupa-Peč: Severina Baldan s Poljan v spomin na Olgo 50.000 lir.

Za lačne: v spomin Dore Košuta Vida 50.000 lir.

SOŽALJE

Zbor Lojze Bratuž se s hvaležnostjo spominja pevke Dore Košuta Bensa in izraža ob njeni smrti iskreno sožalje možu **Giorgiu** in hčerki **Lari**.

PD ŠTANDREŽ IN KULTURNO DRUŠTVO O. ŽUPANČIČ

vabita na

PREŠERNOVO PROSLAVO

"...da rojak prost bo vsak, ne vrag, le sosed bo mejak..."

v soboto, 2. marca 1996, v župnijski dvorani A. Gregorčič v Štandrežu s pričetkom ob 20.30. Sodelujejo osnovna šola Fran Erjavca, MePZ Štandrež, MePZ Oton Župančič, recitatorji.

POKOJNI DORI KOŠUTA - BENSA V SPOMIN

V soboto, 24. februarja, smo se v cerkvi na Travniku poslovili od Dore Košuta-Bensa, ki je umrla v goriški bolnišnici sv. Janeza od Boga. Poleg sorodnikov se je zbralo veliko njenih prijateljev in znancev. Dora je živela v goriškem mestu v glavnem prav v bližini cerkve sv. Ignacija, kjer je stanovala z možem Giorgiom in hčerko Laro in kjer je imel njen oče g. Artur tudi svojo pisarno.

Dora je skupaj z mamo gospo Ido redno sodelovala s petjem pri slovenski maši na Travniku. Bila je zelo dobra in požrtvovalna, zelo rada je pomagala posebno starejšim in osamljenim. Poznali smo jo tudi kot vedno nasmejano in dobre volje tako na delovnih mestih v raznih znanih trgovinah v Gorici kot v družbi. Bila je članica zbora Lojze Bratuž in tudi tu je svoj optimizem posredovala drugim.

Dora, hvala za vse in počivaj v miru na goriškem pokopališču.

KULTURNO DRUŠTVO REČAN

ERIKA JAZBAR

Na letošnjem občnem zboru so kulturni delavci društva Rečan potrdili za svojega predsednika Alda Klodiča. Če pregledamo kulturno, družbeno in družabno življenje beneškega človeka, je zelo težko, da ne bi zasledili imena tega društva. S svojim dolgoletnim delovanjem (ustanovljeno je bilo l. 1969) je pripomoglo k narodni in kulturni rasti Slovenca teh dolin. Že samo skopo

naštevanje prireditev in srečanj, ki jih je društvo idejno in dejansko organiziralo v samem lanskem letu, je zgovoren dokaz prizadevanja teh kulturnih delavcev in ne potrebuje praznih olepševalnih besed. Spomnimo torej, da je kljub bogatemu programu društvo izpolnilo vse točke, ki jih je predstavilo na lanskem občnem zboru, in sicer pust, Praznik mladine v Hostnem, kres v Zverincu, pohod Topolovo-Livek,

Senjam beneške pesmi (letos tudi s posneto kaseto), Kulturno jesen in v predbožičnem času Devetico. Ne pozabimo še na večer poezij Na nebu luna plava in na razstavo o Ivanu Trinku. Ob tem moramo še posebej omeniti vedno prisotni pevski zbor.

Nova sezona se začne z vedno novimi izzivi in programi, kajti računajo, da bodo ob že ustaljenih srečanjih priredili še marsikatero novost. Prostovoljno delo, trud in požrtvovalnost so temelji, na katerih slonita uspeh tega društva in katerakoli druga pobuda, izpeljana v Slovenski Benečiji.

Pred dvema tednoma je bila v Vidmu zanimiva okrogla miza z naslovom "Identiteta in specifičnost; je še potrebno biti Furlan danes?"

Srečanje so oblikovale vidne osebnosti, od rektorja videmske univerze Marzia Strassolda do najpomembnejšega zgodovinarja Furlanije Menisa, pesnika Morandinja in političnega predstavnika Di Caporiaccioja. Gostje so vsak iz svojega zornega kota poglobili številne tematike, ki objemajo sedanje in preteklo doživljanje Furlanov lastne identitete in ki se vsaj posredno tičejo tudi naše manjšine. Zavest o sebi, identiteta, navezanost na preteklost, pomanjkanje

FURLANI NAM V ZGLED?

ponosa, vizija prihodnosti, zaupanje, pomembnost medijev, vloga intelektualcev, pomanjkanje kulturne politike so točke, ki bi jih bilo treba poglobiti tudi znotraj naše manjšine.

Po mnenju sodelujočih je danes treba izkoristiti novo tendenco moderne dobe po poglobljanju različnih spektrov, ki oblikujejo homogeno in včasih nadnacionalno celoto, sestavljeno iz specifičnosti (52.000 podpisov za avtonomni sedež RAI-a predstavlja lep dokaz); pa če se furlanski narod želi obnem ohraniti, mora spre-

meniti odnos do svoje etnične specifičnosti; začeti je treba s poudarjanjem in doživljanjem lastne realnosti v šoli, medijih, kulturi. Pri tem so nujne dialektika, primerna politika in povezanost z navadnim človekom.

Omenjene misli sicer ne zvenijo čisto novo naši manjšini ali našim predstavnikom; upajmo, da bo z večjo složnostjo in prizadevnostjo sosedom Furlanom uspelo uresničiti to, kar se je za nas ustavilo le pri besedah.

E. J.

POGOVOR Z RUDIJEJEM BARTALOTHOM

ŠE ZADNJA PREŠERNOVA PROSLAVA

ERIK DOLHAR

V Naborjetu, najbolj zahodni slovenski vasi Kanalske doline, bo v petek, 1. marca, še zadnja Prešernova proslava v zamejstvu.

Do zamude je prišlo zato, ker so organizatorji Slovenskega planinskega društva Planika čakali na

izid in obenem predstavitev knjige, kar pa ob tej priložnosti še ne bomo dočakali. O proslavi smo pokramljali s tajnikom društva Planika Rudijem Bartalothom.

"Program je zelo enostaven. Kot na vsaki Prešernovi proslavi bomo tudi na

naši nekaj povedali o Francetu Prešernu in predvsem obrazložili, zakaj smo jo priredili pri nas. Poleg glavnega govora predstavnika društva Planika bi še zlasti poudaril nastop otrok, ki obiskujejo tečaj slovenskega jezika v Ukvah in Žabnicah. Po kulturnem programu sodeč, bo to izredno

bogata Prešernova proslava predvsem zaradi nastopajočih gostov.

Kateri bodo gostje iz Slovenije?

"Pričakujemo dr. Petra Venclja, sekretarja v zunanem ministrstvu republike Slovenije, ki je pristojen za Slovence po svetu in v zamejstvu. O njem moramo povedati, da je stalen gost ne samo naše Prešernove proslave, ampak sploh prireditev v Kanalski dolini, saj je na te kraje precej navezan in mu je zelo do tega, da bi se ohranilo slovenstvo v naši dolini."

S čim se

pravzaprav ukvarjate pri društvu Planika?

Ukvarjamo se z vsem, kar zadeva slovenski jezik, predvsem z ohranitvijo slovenske besede. Naše društvo prireja tečaj sloven-

skega jezika v Ukvah in Žabnicah, ki ga obiskuje približno 30 otrok. Uspeh je dober, ker je šola na zadovoljivi ravni, četudi imamo samo eno uro pouka tedensko."

PREŠERNOVA PROSLAVA - DAN SLOVENSKE KULTURE

v organizaciji Slovenskega društva Planika bo v **petek, 1. marca 1996, ob 19. uri v beneški palači v Naborjetu** s programom: pozdrav; mladinski komorni zbor Jubilate Kranjska Gora-Rateče; recitacije: otroci, ki obiskujejo tečaj slovenskega jezika; Berta Bojeto-Boeta; Milena Morača-solist, nagrajenka Prešernovega Sklada za leto 1995.

GLASBA GLASBA GLASBA GLASBA GLASBA GLASBA GLASBA GLASBA

SANREMO / FESTIVAL POPEVKE

NEPREBAVLJIVI FESTIVAL

TOMAŽ SUSIČ

Prejšnji teden je v Italiji vladal velik nemir, pa ne zaradi politike ali dogodkov iz kronike. Od ponedeljka do petka je bil namreč na sporedu sanremski festival, najpomembnejši festival italijanske popevke. Dva tedna nismo mogli nikamor, ne da bi kaj slišali o njem. Pesmi, predstavitev, polemike in seveda Pippo Baudo so bili vedno in povsod prisotni. Žal. Ne vem, kakšno mnenje imate vi o Sanremu, ampak meni ni bil všeč in zagotovo vem, da nisem edini; veliko ljudi ga ni hotelo gledati, ker so vedeli, da ne bodo zdržali in ker jim take prireditve sploh niso všeč. Zato bom v članku nekoliko polemičen.

Kot prvo bi omenil dolžino festivala. Že prav, da je to najpomembnejše srečanje z italijanskimi popevkami, srečanje, ki predstavlja za mnoge glasbenike uveljavitev ali potrditev, ki jim zagotavlja prodajo milijonov plošč; toda štiri

ure dnevno šest dni zaporedoma - presegajo že vsako mejo. Samo najbolj "vzdržljivi" zmorejo strmeti toliko časa v televizor in poslušati stalno iste stvari, ne da bi se pri tem naveličali. Mislim, da je bil festival pred kakimi desetimi leti, čeprav so pesmi peli v "play-backu", lepši in lažje prebavljivi, saj je trajal samo tri večere.

Druga negativna plat Sanrema so bile pesmi. Velika večina predstavljenih popevk ni bila najbolj izvrstna. S prijatelji smo opažali, da se ene in iste melodije (z rahlimi spremembami, seveda) stalno ponavljajo že leta in leta. Harmonizacije so podobne, besedila so redkokdaj originalna, nastopi po ustaljenem kopitutu... Pesmi zvenijo res lepo,

toda misim, da ima za to največjo zaslug orkester, ki jih spremlja. Ena redkih svetlih točk tega festivala so bili drugouvrščeni *Elio e le Storie Tese*, ki so se predstavili z neobičajno melodijo, ironičnim besedilom ter z absolutno originalnim in hudomušnim nastopom. O tem še kasneje.

Tretja (in obenem najhujša) negativna plat festivala je bil Pippo Baudo. Popolnoma se strinjam s tistimi, ki trdijo, da je delaven, profesionalen, da pomaga neiz-

kušenim nastopajočim, da je eden najboljših italijanskih napovedovalcev ipd. To bo gotovo držalo, toda v zadnjem tednu je dokazal, da obstaja tudi druga plat medalje. Prvič, Baudo je absolutna avtoriteta državne televizije RAI. Nihče mu ne more ničesar in čeprav smo ga ljudje naveličani vsaj enkrat na teden srečavati na prvem državnem programu, je on vendar tam. Drugič, Baudo ni nezmisljiv, obratno. V enem tednu je naredil

ogromno napak, izjavil veliko neumnosti, tako da bi z lahkoto napolnili cele oddaje *Bloba*. Tretjič, Baudo je čedalje bolj egocentričen in poln samega sebe. Ko so npr. nastopili visokodoneči gostje (Take That, Michael Bolton, George Benson in Bruce Springsteen), je skušal pozornost preusmeriti nase. Z Boltonom je pel, z Bensonom plesal. Pri Springsteenu je publiko dobesedno ukazal "standig ovation" - ploskanje pokonci, ob skupini Take That pa je izjavil, da je on peti član skupine. S takimi stvarmi, se mi zdi, se človek lahko le osmeši; ne razumem tistih, ki kljub takemu obnašanju še vedno gledajo na Bauda kot na kakega televizijskega boga...

Kot sem že omenil, mislim, da je bila ena izmed najbolj zanimivih in najnovejših plati festivala nastop ansambla Elio e le Storie Tese. Z obnašanjem, ki sicer ni spadalo v tako resen kontekst, ga je pa malo poživilo in vneslo vanj tudi provokacijo in voljo po spreminjanju, so publiko stalno zabavali in prese-

nečali. Njihova pesem je bila popolnoma izven festivalskih klišejev in je zato doprinesla nekaj svežine. Prav zaradi provokativnega tona ("Mi smo najavljeni zmagovalci," je pred festivalom ironično izjavil Elio) je bilo pravo presenečenje, ko se je v sredo zvečer ansambel znašel na prvem mestu začasne lestvice, kaj šele, ko so se nazadnje uvrstili na drugo mesto (prepusiti jim prvo mesto bi bilo le preveč. Pomenilo bi, da je festival kot tak propadel in da so zmagale nove ideje, ki tja ne spadajo...). Presenečenje tudi za Elia in njegove tovariše, ki so pravili, da je njihov edini cilj ta, da jih spodijo s festivala. Kljub temu pa bi rekel, da je drugo mesto dober znak, ker verjetno pomeni, da nisem jaz edini, ki festival kritizira, in bi raje videl, da bi vanje vnesli vsaj nekaj sprememb. Kdo ve, če bo tudi umetniški vodja RAI-a (Pippo Baudo, seveda!) to drugo mesto interpretiral v tem smislu. Upajmo.

ZMEDA, SPORI IN ZASKRBLJENOST

NEGOTOVOST IN PRIDRŽKI ZARADI EVFORIJE PRI PRIVATIZACIJI LASTNIŠTVA

MARJAN DROBEŽ

Zasebna lastnina premoženja je gotovo eden najvažnejših temeljev (poleg politične demokracije in svobodnega tržišča) tudi naše države, ki je v obdobju odpravljanja komunistične ureditve in prehoda v tradicionalni zahodni politični in ideološki pluralizem s strpnostjo kot njunim izhodiščem. Sedanja privatizacija gospodarstva v Sloveniji izhaja iz takega pojmovanja, zaradi česar jo tudi t.i. "navadni ljudje" podpirajo. Gre za odpravljanje t.i. družbene imovine, ki dobiva znane lastnike (predvsem delniške družbe) in za vračanje zasebnikom tistega premoženja, ki ga jim je prejšnja revolucionarna oblast zapletnila. Takih razlaščenec je v naši državi kar 200 tisoč. Proces lastninjenja v tako širokih okvirih potekajo, a pri tem prihaja tudi do odporov, predsodkov, zapletov in zaskrbljenosti. Predvsem je očitna bojazen, da bi privatizacija v nekaterih primerih zmanjšala socialne in druge pravice ljudi tudi zaradi vladavine "divjega liberalizma", ki ob stremljenju po

lastništvu in dobičku bodisi ne priznava ali pa še ni razvil tudi socialne države, ki bi gmotno najrevnejšim slojem zagotavljala primerne življenjske pogoje in ohranitev dostojanstva.

Javnost je torej kritična in zaskrbljena zaradi t.i. "divjih privatizacij", t.j. tatvin in drugih oblik prilaščanja družbene imovine, saj naj bi bilo pokradenega že za okoli 170 milijard tolarjev premoženja.

Del privatizacije, ki v zadnjem času povzroča odpor in zaskrbljenost v javnosti, pa se nanaša na zdravstvo, ki je za vsako državo pač zelo občutljivo področje. V Sloveniji je že okoli tisoč zasebnih zdravnikov, ki delujejo poleg javnega zdravstva. Njihove ambulante so odprte vsem, ki imajo dovolj denarja za plačilo pregledov in drugih storitev. Tisti, ki takega plačila ne zmorejo, pa morajo čakati na preglede v javnih zdravstvenih ustanovah. Zaradi gneče pogosto ne pridejo na vrsto, kar pa seveda ni krivda zdravnikov, ki imajo v povprečju slabe plače in tudi druge težave. V takih razmerah je

bilo ministru za zdravstvo dr. Božidarju Voljču naročeno, naj "pospeši" privatizacijo v javnem delu zdravstva. Zdravstveni domovi, ki zagotavljajo zdravstveno oskrbo vsem, ki jo potrebujejo in zanjo izpolnjujejo predpisane pogoje, naj bi postali privatna last zdravnikov in nemara dela njihovih sodelavcev. Slednji naj bi dobili v last ali v najem ambulante in druge prostore, potrebne njihovi dejavnosti. Čeprav vlada molči o takšni privatizaciji v zdravstvu, se ljudje boje, da jim bodo s privatizacijo odvzete pravice do brezplačnih zdravstvenih storitev. O etični ravni nekaterih okolij v zdravstvu pa priča tudi namen bolniške blagajne, torej Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da bo prispevala 500 milijonov tolarjev za povečanje plač zdravnikov in zobozdravnikov. Toda v zameno za omenjeno gmotno povišico bi se morali zdravniki in zobozdravniki zavzeti za "racionalizacijo v zdravstvu", ki po oceni javnosti pomeni predvsem privatizacijo zdravstva.

Za vzdušje ob privatizaciji lastništva na raznih področjih pa so krive tudi

usedline iz preteklosti. Ljudi očitno še dolgo ne bo mogel nihče prepričati, da jim kapitalizem s svojimi načeli in zakonitostmi pač ne bo mogel zagotoviti enakih pravic npr. v zdravstvu in pokojninskem zavarovanju, kot so jih imeli v prejšnjem režimu, če za svoje pravice ne bodo delno tudi sami denarno prispevali.

Prav gotovo pa bi bilo v naši državi manj napetosti, če bi oblast zagotovila in uzakonila socialno politiko kot protiutež in varovalko podivjanemu liberalizmu, ter odpravila vrzeli v pravosodju in delovanju sodišč. Slovenska sodišča imajo okoli 350 tisoč zaostalih zadev, a tudi njihovi sklepi se pogosto ne izvajajo. Tako se dogaja, da delavka ali delavec, ki sta bila nezakonito odpuščena iz tovarne ali podjetja in je sodišče s svojo razsodbo to tudi potrdilo, ostajata brez pravic ker delodajalci sodb nočejo izpolnjevati. Kaže, da neka deluje le še Ustavno sodišče. V primerih drugih sodišč pa gre za razne blokade in ovire, tako da je zmeraj več napovedi in groženj, da se bodo posamezniki za dosego svojih pravic obrnili na razne mednarodne pravosodne ustanove in Evropsko unijo. K temu naj bi bila prisiljena, v sporih s slovensko državo oz. s sedanjo oblastjo, tudi župana Kranja in Maribora Vitomir Gros in dr. Alojz Križman.

POSTNI DUHOVNI KONCERT V DORNBERKU

Dornberk v Vipavski dolini sodi med tiste številne slovenske župnije, ki letos obhajajo 700-letnico prve omembe v zgodovinskih virih. Tako se v tej vinorodni vasi, znani po dobrih pevcih in živahnem verskem življenju, že od lanske jeseni vrstijo versko-kulturne prireditve v počastitev tega jubileja.

V nedeljo, 25. februarja, je v tamkajšnji obnovljeni in povečani župnijski cerkvi sv. Danijela potekal duhovni koncert v glavnem postnega značaja. Prvi je nastopil mešani pevski zbor Podgora pod vodstvom dr. Mirka Špacapana. Na sporedu so bile izključno postne pesmi slovenskih skladateljev, ki so nam približale spokorno razpoloženje tega liturgičnega obdobja. Za ta pevski zbor so značilni lepi in polni glasovi, iz katerih zna dirigent izvabiti prepričljivo podajanje.

Zanimiv del tega pevskega večera je bil nastop številnega mladinskega zbora župnijske cerkve Marije Vnebozete iz Tomina, ki ga vodi Barbara Kovačič, na orgle pa ga je spremljala Mirjam Furlan. Tolminska dekleta so poslušalce presenetila z glasovno svežino, zanesljivo intonacijo in obvladanjem različnih slogov petja, tudi zahtevne polifonije.

V tretjem delu koncerta so nastopili gostje iz Italije, tj. mešani pevski zbor Città di Pordenone, ki ga vodi Giuseppe Falconio. Njihov program je obsegal v glavnem dela iz svetovne literature, časovno pa je prevladovalo 19. in 20. stoletje. Opazno je bilo, da zboru še posebej "ležijo" romantične in moderne skladbe, njegovi pevci pa se odlikujejo z izdatnimi glasovi.

Koncert v Dornberku je podal prerez duhovne glasbe različnih narodov in stilnih obdobjev ter je gotovo pripomogel k medsebojnemu spoznavanju sosednjih ljudstev, živečih na prehodu srednje Evrope v Italijo. ——— M.V.

EVGEN BAVČAR BO RAZSTAVLJAL TUDI V KANALU OB SOČI

Razstava umetniških fotografij, ki jih je posnel mednarodno uveljavljeni izobraženec, filozof in znanstvenik Evgen Bavčar, doma iz Lokavca pri Ajdovščini, bo odprta tudi v Kanalu ob Soči. Slovesno jo bodo odprli v petek, 1. marca, ob 18.30 uri, v tamkajšnji Galeriji Rika Debenjaka. Pokrovitelj razstave bo novogoriška podružnica Zavarovalniške hiše Slovenica. V Kanalu ob Soči bo na ogled 68 fotografij, ki so jih nedavno prikazali tudi v ajdovski Pilonovi galeriji. Odprta bo do 20. marca. ———

V TOLMINU ZAPEČATILI ILEGALNO IGRALNICO

V Novi Gorici so v ponedeljek predstavniki Ministrstva za notranje zadeve, na izredno dobro obiskani novinarski konferenci, sporočili, da so z racijo oziroma nenadno akcijo odkrili igralnico Paradiso v Tolminu. Slednja je dve leti delovala ilegalno. Vpad v igralnico so izvedli v noči med 10. in 11. februarjem. Kriminalisti, policisti in išpektorji, so zaplenili razne dokumente in druge listine, v katerih so bili opisani podatki in druge podrobnosti o delovanju igralnice. V trenutku vpada oziroma racije je bilo v igralnici 100 gostov, izključno iz Italije. V lokalno je delovalo 256 igralnih avtomatov, ki so jih zapečatili. Prav tako so zapečatili igralne mize. Upravljalno jih je 6 krupjejev hrvaške narodnosti, ki niso imeli dovoljenja za bivanje in delo v Sloveniji. Policisti so med akcijo, ki je trajala 5 ur in pol, tudi odkrili 10 ruskih plesalk oziroma t.j. artistk, ki so "zabavale" goste v Paradisu.

Pri ilegalnem poslovanju je igralnica utajila za okoli 530 milijonov tolarjev davkov, odgovorni službenici, med katerimi je glavni neki Stojan Stojanovič, poslovnež z jugoslovanskim in ameriškim državljanstvom, pa so povzročili tudi druga kazniva dejanja in prekrške, za katere bodo odgovarjali pred sodiščem.

Akcija kriminalistov in policistov proti ilegalni igralnici v Tolminu je bila hitra in uspešna. Toda zakaj je bilo treba čakati toliko časa, saj je igralnica dve leti delovala skoraj nemoteno oziroma javno. Na to vprašanje enega izmed časnikarjev, načelnik Urada za gospodarsko kriminaliteto Ministrstva za notranje zadeve Slovenije, Jaka Demšar, ni znal prepričljivo odgovoriti. ——— M.

KOPER SE ODDOLŽUJE TIGRU

MILAN GREGORIČ

Ob koncu januarja je bil v palači Tarsia v Kopru nov "tigrovski večer" v režiji Društva za negovanje tradicij organizacije TIGR Primorske, Zgodovinskega društva za Južno Primorsko in Kulturnega kluba Istra Koper. Na njem sta bili predstavljeni dve novi knjižni deli o Tigru, in sicer *TIGR v boju za domovino* domačega avtorja-tigrovca Alojza Zidarja in *Pričevanja o Tigru* kot spominski zapisi vodilnih tigrovcev Alberta Rejca, Toneta Černača in Jožeta Vadnjala, ki jih je uredila gospa Tatjana Rejc. Tudi s tem večerom se Koper dostojno oddolžuje tej rodoljubni, protifašistični organizaciji, po katere zaslugi so se že na prelomu v trideseta leta oglasile prve protifašistične detonacije v Evropi. Ravno v Kopru je namreč tudi nastalo Društvo za negovanje tradicij organizacije TIGR Primorske, ki je sprožilo že številne pobude in akcije za rehabilitacijo Tigra. Med njimi so npr. postavljanje številnih spominskih obeležij, priprave

za postavitev osrednjega spomenika, napor za pravilno zgodovinsko ovrednotenje pomena Tigra, priprava zakonskega osnutka za odpravo krivic, storjenih tigrovcem v prejšnjem režimu id. Tako, tudi po zaslugi koprskih pobud prodira resnica o Tigru, podobno kot drugi zamolčani deli naše zgodovine, na dan in bo tako neizbrisna epopeja primorskega odpora osvetljena tudi še s te, doslej premalo poznane plati.

Na zadnjem koprskem večeru je najprej Dr. Milica Wohinc-Kacin poskušala na najkrajši način povzeti nastanek, boj in usodo tigrovske organizacije. Prof. Jože Hočevar pa je izpostavil predvsem dve glavni iztočnici, ki sta vodili Zidarja pri pisanju njegove druge knjige o Tigru in sicer "ljubezen do domovine" in "ogorčenje, ker tigrovski boj po vojni

ni bil priznan kot pravi" ter se o njem prva desetletja sploh ni smelo govoriti. Gospa Tatjana Rejc pa je podrobneje predstavila in razčlenila številne, tudi nove okoliščine okrog treh vodilnih tigrovcev (Alberta Rejca, Toneta Černača in Jožeta Vadnjala). V svojem izvajanju je izrecno opozorila, da "tigrovci niso

bili anarhisti, ampak ljudje, ki so želeli ponovno vzpostaviti pravila civilizacije in človečanske pravice, ki so jim pripadale po božji in človeški postavi". In za dosego teh ciljev so se pač posluževali ilegalnih sredstev, ker legalnih ni bilo več.

RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA VISOKOŠOLSKO IZOBRAZBO V SLOVENIJI

Ministrstvo za šolstvo in šport republike Slovenije nam je poslalo razpis za pridobitve štipendije na slovenskih univerzah in pogoje za vpis. V študijskem letu 1995/96 je štipendijo podelila 28 študentom s Tržaškega, šestim z Goriškega in enemu iz Benečije. Sporočajo, da je vpis na slovensko univerzo možen **samo do 14. marca letos**. Do tega roka morajo kandidati oddati prijavo na obrazcu *Prijava za vpis v 1. letnik*, ki jo dobijo v vseh knjigarnah Slovenije. Celoten razpis za vpis na slov. univerzo bomo objavili naslednjič. Za vse potrebne informacije pa se zainteresirani lahko obrnejo na g. Romana M. Grudna v Ljubljano na Ministrstvo za šolstvo in šport, Ulica stare pravde 6, 61000 Lj, tel.: 061/1323-225 ali 322-776. ———

ODERUŠKA DEJAVNOST ZAPOSUJE KAKIH 40 TISOČ LJUDI

V četrtek, 22. februarja, so v italijanski senatni zbornici odobrili zakonski odlok, ki naj bi omejil pojav oderuštva v državi. V trenutku, ko to pišemo, ne vemo, kako se bo o tem izrekla pravosodna komisija v poslanski zbornici. Vsekakor so stranke trdno odločene, da podprejo ta zakonski odlok, ki naj bi vsaj delno omilil izredno hude posledice oderuštva.

O tem, kaj pomeni oderuštvo v Italiji, pričajo podatki, ki jih je zbralo združenje Confesercenti in so jih predstavili na končni postaji šestdnevnega organiziranega potovanja z vlakom od Palerma do Milana, da bi širšo italijansko javnost opozorili na ta pe-

reči socialni in gospodarski problem. Iz poročila izhaja, da se ukvarja z oderuško dejavnostjo kakih 40 tisoč ljudi. Med temi je skoraj 5 tisoč takih, za katere velja, da so se udingali organiziranemu kriminalu. Poslovanje doseže več kot 100 tisoč milijard lir prometa.

Kako pa misli država omejiti ali celo odpraviti posledice oderuštva? Ob drugih ukrepih zakonsko besedilo predvideva ustanovitev posebnega sklada, ki naj bi omogočil, da država dodeli žrtvam oderuštva brezobrestno posojilo, ki naj bi ga vrnili v največ petih letih. Iz tega sklada bodo lahko črpali tisti, ki bodo prijavili oderuhe in bodo sodelovali pri preiskavi. Prošnje bodo

lahko predložili podjetniki, trgovci, obrtniki ali ljudje s prostim poklicem, ki so prijavili oderuhe in se označili za njihove žrtve. Državno posojilo se bo sprostito, ko se bo začel sodni postopek, ob določeni pogoji pa bo država prej dodelila nekaj teh sredstev. Vsak primer bo seveda obravnavan posebej. Dodelili pa bodo le razliko med uradno-bančno obrestno mero in oderuško obrestno mero. Ob predstavitvi prošnje za posojilo bodo morali ljudje predložiti tudi predračun in izjavo o namenski uporabi teh sredstev. Zakonodajalec skuša namreč pomagati predvsem podjetnikom, ki nameravajo sredstva uporabiti za ponovno vključevanje svojih podjetij ali trgovin v redno poslovanje.

vrnili s škropilnico v sadovnjak, drugače pa lahko počakamo še nekaj dni. Vsekakor pa se tega dela lotimo, kakor hitro opazimo, da so lističi v glavnem pokukali iz brstov. Na ta način bomo dovolj učinkovito zaščitili breskve in tudi nektarinke pred kodravostjo in tudi pred t.i. luknjičavostjo koščičarjev.

V boju proti breskovi kodravosti je tudi potrebno, da ob obrezovanju breskev odstranimo iz nasada obrezano vejevje, ki ga bomo uničili. Glivice te bolezni prezimijo namreč na lesu in naše škropljenje ne bi imelo potrebnega učinka, če bi poškropili obrezano drevje, pod njim pa pustili odrezane mladike. Nekateri ta problem rešujejo tako, da sproti sežigajo odrezane mladike in veje v posebni samokolnici, kjer gori ogenjček, ki sproti upepelja, kar odrežejo.

PRIPOROČILA ZA SPOMLADANSKO ŠKROPLJENJE BRESKEV

V sadovnjaku je zdaj primeren čas za škropljenje breskev in nektarin proti kodravosti. Na ta način bomo preprečili širjenje te glivične bolezni, ki tako hudo prizadene breskve, da jim poleti ne moremo več pomagati.

Proti kodravosti lahko sicer škropimo takoj, ko odpade listje, lahko pa tudi v sedanjem času. Prvo škropljenje moramo opraviti, ko brsti rahlo nabreknejo, vsekakor pa, preden se prikazejo listne konice. Zaenkrat je vreme hladno, vsekakor pa se tudi breskve že naglo pripravljajo na novo rast. To pomeni, da bomo morali v naslednjih dneh

nujno poškropiti breskve s kakim fungicidom, da preprečimo to bolezen. Če brsti še počivajo, lahko škropimo z bordojsko brozgo, drugače pa se bomo odločili za drug pripravek, npr. za ciram S-75 ali drugačne bakrene pripravke. Ko škropimo, naj bo temperatura vsaj 7 stopinj C, bolje je, če je še topleje in vlažno, ker na ta način začnejo kaliti spore breskove kodravosti. Škropljenje je tedaj bolj učinkovito.

Drugo škropljenje opravimo kakih 10 do 14 dni po prvem. Na ponovitev vplivajo vremenske razmere. Če smo po prvem škropljenju imeli obilen dež, ki je spral škropilo, se bomo prej

ODPUST KMEČKIH PRISPEVKOV SCAU

Kot je bilo napovedano, je vlada odobrila zakonski dekret št. 40 letošnjega leta, s katerim urejuje odpust kmečkih prispevkov (SCAU). Ta vladni dekret podaljšuje rok za plačevanje teh prispevkov do 31. marca 1996. Kmetje lahko poravnajo neplačane prispevke do leta 1995. Obvezno s prošnjo za odpust, ki jo morajo predstaviti ustanovi INPS do 31. marca 1996, morajo plačati tudi prvi obrok. Prvi obrok mora biti poravnani v višini 25% tiste vsote, ki je še niso plačali do leta 1995. Ostalo pa se lahko plača v nadaljnjih 26 obrokih. Od teh prve tri je treba plačati vsako trimesečje, ostale pa vsake štiri mesece z 8% obrestmi. Isto tako lahko plačajo v obrokih tisti kmetje, ki so delno že poravnali s kmečkim odpustom v

letu 1995, s pravico, da si odštejejo 3/4 že plačanega odpusta. — E. ŽERJAL

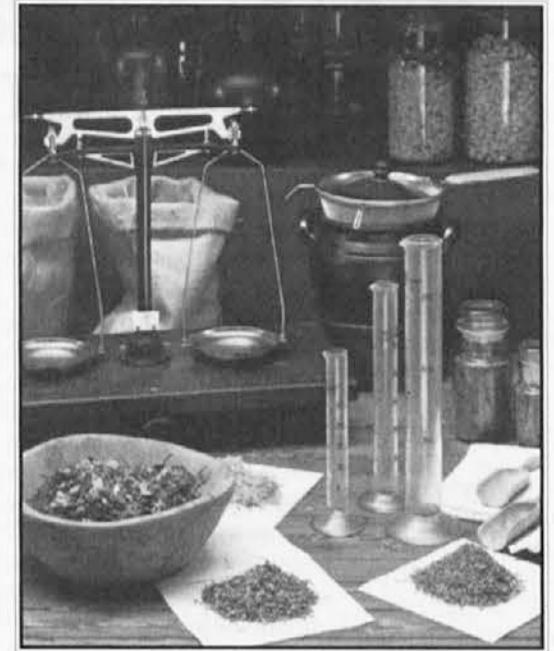
SPOMLADANSKI SEJEM V TRSTU

Tržaška trgovinska zbornica namerava od 24. aprila do vključno 1. maja prirediti na Borznem trgu v Trstu spomladanski sejem, da bi tako omogočila širšo ponudbo in prodajo domačih pridelkov ter proizvodov domače predelave. Poživila naj bi se tako ponudba domačega cvetja, zelenjave, medu in drugih čebelarskih proizvodov, oljčnega olja, ustekleničenega vina in mlečnih ter suhomesnatih izdelkov, ob tem pa še drugega blaga.

Zainteresirani naj se za podrobnosti obrnejo na samo trgovinsko zbornico ali pa na kmetijske stanovske organizacije.

MOČ ZDRAVILNIH RASTLIN

JELENA STEFANČIČ

KAKO KUHAMO ZDRAVILNE ČAJE

Čaje navadno predolgo kuhamo. Za pravilno kuhanje čaja pustimo vreti nekaj časa samo tiste, ki so sestavljeni iz trdih delov rastline: korenin, lesa, lubja. Vreti jih pustimo le nekaj minut, nato jih odstranimo in pustimo, da se počasi ohladi. Drugače zopet kuhamo čaje, ki vsebujejo hlapna olja (črna meta, materina dušica, melisa, poprova meta, rožmarin), in čaje iz najnežnejših delov rastlin, cvetov in listov. Hlapno olje bi pri predolgem kuhanju izhlapelo, s tem pa bi izgubilo ravno tisto, kar potrebujemo. Za take čaje zadostuje, da jih polijemo z vrelo vodo, jih dobro pokrijemo in pustimo, da se ohladi.

Poznamo pa še tretji način: čaj polijemo s hladno vodo in ga pustimo stati nekaj ur, najbolje čez noč. Zjutraj moramo tak čaj popiti kar hladen ali pa ga le nekoliko ogrejemo. Tako pripravljamo čaje, ki vsebujejo sluz, kot so slez, slezenovec, lučnik itd. Teh čajev ne smemo kuhati. Iz povedanega je jasno, da ni ravno potrebno, da je zdravilni čaj vroč. Vroč mora biti samo tedaj, kadar ga pijemo samo zato, da bi se segreli ali spotili, npr. pri prehladu.

Poznamo tudi čaje, ki vsebujejo grenke snovi, pri katerih je ravno grenkost potrebna. Te pijemo za izboljšanje teka. Grenke snovi stopnjujejo izločanje želodčnega soka in delovanje slinavk, hrana se bolje premeša in prebava se izboljša. Takih čajev seveda ne smemo sladiti. Prav tako ne sladimo čajev, ki jih popijemo pri težavah z žolčem in jetri.

Čajem, ki jih pijemo pri prehladu, je najboljši dodajati za izboljšanje okusa malo medu.

KAKO SI PRIPRAVIMO ZDRAVILNO OLJE

Zdravilno olje iz različnih zdravilnih rastlin (kamilic, lučnika in drugih) si napravimo, če na sveže ali suho cvetje ali celo rastlino nalijemo dobrega olja (olivno olje, olje iz koruznih klic, olje iz sončnice), in sicer toliko, da pokrije cvetje. To postavimo na sonce (najmanj za osem dni). Nato olje odlijemo, ostanek stisnemo in nalijemo v temno steklenico, da se olje ne kviri. Kadar je potreba, imamo tako pripravljeno olje takoj pri roki.

Domače mere: 150 gramov (skodelica vode); 1 jedilna žlica je 15 g; 1 otroška žlica je 10 g; 1 čajna žlica je 5 g; sčep čaja je toliko, kolikor primemo s tremi prsti. Navadno damo na skodelico vode od enega do dveh sčepov čaja, t.j. približno toliko kot ena velika žlica.

NEKATERI IZBRANI RECEPTI

Bolečine v kolčnem živcu (ishias)

Sok iz prekuhanih jagod je dobro domače zdravilo, ki blaži bolečine kolčnega živca in krajša bolezen. Sok jemljemo čez dan po žličkah - vsaki dve uri eno čajno žličko soka.

Uspešno zdravi bolečine kolčnega živca tudi čaj iz fižolovih luščin. Sčep ali dva na kratko narezanih luščin zadostuje za skodelico čaja. Luščine prevremo in pustimo pokrite, da se čaj nekoliko ohladi. Na dan popijemo dve skodelici čaja v požirkih.

Za kopeli si pripravimo kilogram smrekovih vršičkov in 100 g materine dušice, gorčičnega semena in kolmeževih korenin. To prekuhamo v 5 litrih vode in dodamo vodi za kopel.

Za obliže pa potrebujemo hren, ki ga najprej dobro očistimo, nato ga nastrežemo in nanj nalijemo pol litra dobrega vinskega kisa. Namaka naj se 8 dni v dobro zamašeni steklenici na hladnem prostoru. Hrenov kis uporabljamo za vtiranje.

Odlični so tudi plodovi divjega kostanja, ki jih moramo zdrobiti. Z njimi napolnimo polovico steklenice, nanje pa nalijemo alkohol ali domače žganje. Steklenico dobro zamašimo in pustimo na toplem mestu mesec dni. Vmes jo večkrat pretresemo. Po tem času alkohol odlijemo in ga hranimo v dobro zaprti steklenici. Z njim masiramo boleče mesto.

DALJE

KOLEKI ZA VOZNIŠKO DOVOLJENJE

Danes, v četrtek, 29. februarja, zapade rok za nakup koleka za avtomobilsko voziško dovoljenje. Letos stane 70.000 lir.

PLAČILO LETNE TAKSE IVA

V torek, 5. marca, bo potekel rok za plačilo letne takse na davčno številko IVA in za obračun izplačila davka na dodatno vrednost IVA za leto 1995. Rok za predstavitve letne prijave IVA bo potekel 15. marca. Plačila letne takse za številko IVA so oproščeni le tisti, ki so do zadnjega januarja letos pristojnemu pokraj-

skemu uradu IVA sporočili prekinitve dejavnosti.

INFLACIJA JE DOSEGLA 5,5%

V mesecu januarju je inflacija v Italiji dosegla 5,5%. Proizvodni stroški v mesecu decembru so narasli za 6,5%. Če upoštevamo leto 1995 v celoti, so proizvodni stroški v državi narasli za 7,9%, kar je skoraj 4% več kot leta 1994. Industrijska proizvodnja je narasla v minulem letu za 5,3%. Po predvidenih vsedržavnih zveze trgovinskih zbornic bo inflacija v prvih štirih mesecih letošnjega leta padla za poldrugi odstotek, tako da bo verjetno ob koncu aprila tendenčna inflacijska stopnja znašala 4%. Še zlasti bodo padle cene nekaterih živil.

SMUČANJE

ALBERTO 2X ZLAT,
URŠKA BRONASTA

ERIK DOLHAR

mu, za katerega ni sodil v ožji krog favoritov. Izkazal se je s svojimi nedvomnimi atletskimi sposobnostmi, saj se je pobral s tal, potem ko je popolnoma na notranji smučki že skoraj zapeljal mimo vrat. Ni dvoma, da nekaj takega lahko uspe le njemu, zato mu gre tudi vsa čast za ta uspeh, čeprav ne bo pri nas pridobil na priljubljenosti. Če pa gledamo na "bombo" zgolj kot na smučarja, ne moremo mimo dejstva, da je to vrhunski športnik, ki lahko poseže po zmagi vsakič, ko se mu zljubi. Za Koširja ne moremo trditi istega. Nedvomno je tudi ta vrhunski smučar, ki pa, vsaj po našem, še nima zaupanja vase, oz. stalno živi v senci svojega idola iz mladih let - Alberta Tombe.

pobrali največ medalj predvsem po zaslugi svojih dveh najbolj znanih prvakov Alberta Tombe (zgoraj) in Debore Compagnoni. Še zlasti preseneča zmaga Tombe v veleslalomu.

ZAMEJSKO PRVENSTVO

ŠUBERJEVA IN ŽEZLINA NOVA PRVAKA

V Forni di sopra je bilo v nedeljo, 25.2. tekmovanje za podelitev zamejskega naslova. Priredilo ga je opensko smučarsko društvo Brdina. V ženski konkurenci je bila spet najboljša Valentina Šuber, smučarka Brdine, ki je za več kot eno sekundo premagala svojo večno antagonistko - Saro Sosič, S.K. Devin. Med moškimi je presenetljivo zmagal SPDT-jevec **Alexander Žezlina** (na sliki), ki je za pičlih 36 stotink sekunde porazil Kristjana Volpija, S.K. Brdina. Na društveni lestvici je prva Brdina z veliko prednostjo pred Devinom in SPD iz Gorice.

Kako to, da ste se prvič v zgodovini zamejskih smučarskih prvenstev odločili za slalom in ne za običajni veleslalom?
"Odločili smo se za majhno spremembo, tako da bi ugotovili, če bodo tekmovalci v tem uspešni. Želeli smo imeti popolnejšega zamejskega prvaka."

Zlobni glasovi namreč trdijo, da ste se za to odločili, ker so "Brdinčani" edini pripravljivi za slalom...
"Sam tega ne bi rekel, saj je vendar zmagal smučar Planinskega društva, kar je dokaz, da slalom ni bil določen samo za nas. Če že gre za proglasitev prvaka, je po mojem prav, da ta pokaže nekaj znanja tudi v slalomu. Kdor je dober v veleslalomu, bo dosegel, če se bo potrudil, dober uspeh tudi v slalomu."

E.D.

O poteku 15. smučarskega prvenstva pokala ZSSDI smo se pogovorili s podpredsednikom kluba Brdina **Radom Šuberjem**.

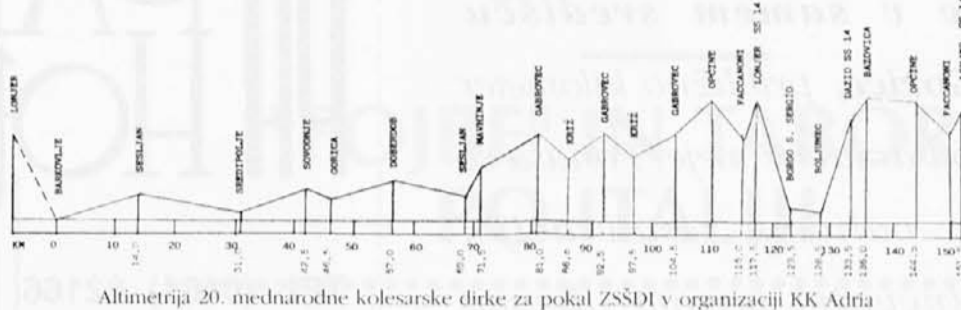
"Tekmovanje je dobro potekalo, vreme je bilo tudi naklonjeno, teren dobro

KOLESARSTVO

NAVAL NA LONJER

ERIK DOLHAR

V nedeljo, 3. marca, bodo Lonjer, del tržaške in goriške pokrajine preplavili amaterski kolesarji, udeleženci letošnje jubilejne 20. mednarodne dirke v organizaciji domačega kolesarskega kluba Adria in pod pokroviteljstvom Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Predsednika tržaškega pokrajinskega odbora ZSSDI-ja Livia Valenčiča smo zaprosili za krajši klepet.

Altimetrija 20. mednarodne kolesarske dirke za pokal ZSSDI v organizaciji KK Adria

"V imenu Združenja slovenskih športnih društev v Italiji lahko rečem, da z velikim ponosom dajemo pokroviteljstvo taki dirki, kot jo organizirajo lonjerski prijatelji. Mislim, da je to nekaj enkratnega v našem zamejskem in sploh pokrajinskem športnem svetu. Da doseže katerakoli manifestacija 20. izvedbo, je velik, enkratni dogodek. To se dogaja na kolesarskem področju, ki zahteva ogromne, izjemne organizacijske in tehnične sposobnosti, zato je ta dogodek vreden posebnega poudarka. Mislim, da je treba posebej podčrtati dejstvo, kako je pri tem soudeležena tako rekoč vsa vas, kar je v naši egoistični in individualistični družbi še posebej vredno pohvale."

Katere so značilnosti letošnje dirke?

"Bolj ali manj se bo po-

novila dirka, ki smo jo organizirali lani, z edino veliko izjemo. Proga, ki je šla lansko leto skozi Nabrežino, jo bo morala letos obiti zaradi popravilnih del na cesti."

Na tiskovni konferenci lonjerskega društva Adria, v četrtek, 22. 2., je spregovoril tudi glavni organizator letošnjega svetovnega mladinskega prvenstva v Novem mestu g. **Maes**.

Poleg običajnih priložnostnih misli, pozdravov in čestitk je na kratko predstavil delo med pripravami te velike mednarodne preizkušnje, ki bo od 10. do 18. avgusta letos v Novem mestu in na kateri bo organizacijsko sodelovala tudi lonjerska Adria, s svojim Radijem Pečarjem, ki bo direktor mednarodne dirke.

Direktor slovenske reprezentance **Franc Hvasti** nam je povedal, kakšna bo letos udeležba slovenskih kole-

sarjev na lonjerski dirki.

"V Sloveniji imamo trenutno štiri velike klube: Rog, Savo, Krko in Celje. Ti bodo tudi polnoštevilno zastopani; že vso zimo se namreč vneto pripravljamo, kot običajno, na lonjersko dirko. To je za nas velik izziv, ker je praktično še v zimskem času, čeprav s pomladanskimi razmerami. Ta dirka je vedno bila zelo lepa in zanimiva. Tudi slovenski kolesarji so vedno potrjevali svojo formo, tako da so se že nekajkrat uvrstili med prve tri tekmovalce na cilju. Mislim, da bomo tukaj vsi najboljši. Ker je dirka registrirana v mednarodnem koledarju kategorije 1/6, dovoljuje tudi mešane profesionalne ekipe, kar je novost. Savsko ekipo bomo popestrili s profesionalnimi kolesarji. Mislim, da bodo tako ravnali tudi italijanski klubi, tako da bo dirka še bolj zanimiva."

AMATERSKI NOGOMET

JUVENTINA PREHITELA SOVODNJE

Štandrežci so z zmago proti Manzanu in ob istočasem izenačenju Sovodenj z Aiellom dosegli vrh lestvice Promocijske lige, medtem ko so Sovodenjci zdrknili na tretje mesto. V prvi amaterski ligi beležimo 11. zaporedno zmago Primorja, ki je tako potrdilo vodstvo na lestvici, sledijo pa mu Zarjani, ki so zmagali v gosteh.

ODBOJKA

PREGLED B-2 IN C-1 LIGE

Naše šesterke so tokrat igrale s spremenljivo srečo v raznih prvenstvih. Če najprej pogledamo v C-1 ligo, lahko ugotovimo nepričakovan dvojni poraz Sloge. Blahutovi varovanci so gladko izgubili v Moglianu, kar najbolj zaskrblja pa je skromen izkupiček točk v posameznih setih: niti v enem niso prekoračili meje desetih točk. Približno enaka usoda je doletela tudi odbojkarice Koimpexa, ki so v Huminu naletele na enega tistih dnevov, ko ti ne gre prav nič od rok. Nič boljše ni šlo odbojkaricam Bora Mercantile. Maverjeva in ostale so namreč tesno izgubile v pomembni tekmi s Cordenonsom, kar je že njihov četrti zaporedni poraz.

Pregledali smo črno serijo skoraj neverjetnih porazov, za katero je bil po vsej verjetnosti kriv še vedno pust. Tokrat sta namreč slavila le Val Imsa in Soča Sobema. V okviru B-2 lige so štandrežci popolnoma zadovoljili, saj so v drugem kolu povratnega dela prvenstva na domačih tleh premagali neugodni Cavriago s 3:1 in so tako z novima točkama tik pod vrhom prvenstvene lestvice. Kapetan **Aleš Feri** je igro svoje ekipe tako ocenil: "Proti neposrednemu tekmeu za obstanek smo dosegli zelo pomembni točki, čeprav se je Cavriago izkazala kot homogena postava. Mi smo slavili zaradi velike mere zbranosti, važno pa je tudi, da smo v ključnih trenutkih setov pokazali dobro igro in

SLOVENSKI ŠPORT

DOSEŽKI PRIMORCEV

Čeprav nogometna igršča večinoma še nimajo pomladanskega videza, smo še na začetku spomladanskega delu slovenskega nogometnega prvenstva. Novogoričani, ki so prezimili na vrhu lestvice in imajo v načrtu osvojitve naslova državnih prvakov, so se morali v primorskem derbiju pred polnimi domačimi tribunami zadovoljiti s točko proti Ajdovcem. Spričo poraza Mure v Belvincih imajo zdaj šest točk prednosti, a se jim je najnevarnejši tekmeč Olimpija po zmagi v Velenju približal na deset točk. V štajerskem derbiju so se Mariborčani in Celjani razšli brez zmagovalca, že odpisani izolski nogometiši pa so doma presenetljivo osvojili točko proti Korotanu.

V soboto, 24. 2., ni bilo košarkarskih tekem in v športnih dvoranah so bila deležna največje pozornosti rokometna srečanja. V moškem prvotligaškem prvenstvu sta obe primorski moštvi v gosteh dosegli pomembni zmagi, Ajdovci so ugnali Kodeljevo, Hrpeljci pa so slavili v Litiji. Na lestvici imajo Celjani še dalje veliko prednost, Hrpeljci so peti, Ajdovci pa enajsti. V prvenstvu deklet so Izolanke zmagale proti Ajdovkam, Pirančanke so bile boljše od Kočevk, Burja pa je izgubila domače srečanje z Olimpijo. Vodijo Krimova dekleta, za četrto mesto pa se obeta zanimiv boj med Burjo in Pirančankami.

V končnici ženskega odbojarskega prvenstva so Koprčanke gladko klonile v Mariboru.

predvsem veliko voljo do zmage. Tekma je bila izredno izenačena, ključni trenutek pa je bil vsekakor v četrtem setu, ko nam je uspelo nadoknaditi skoraj izgubljeni set ter tako osvojiti nov par točk."

Tudi druga zmaga prihaja z Goriškega, kjer je Soča iztržila na tujem izredno pomembni točki proti neposrednemu tekmeu za obstanek, šesterki Noventa Padovana. Trener **Vojko Jakopič** je z novo zmago seveda zadovoljen: "Z novima pomembnima točkama smo obdržali stik s sredino lestvice, poudariti pa moram, da smo na to srečanje odpotovali le z enim blokerjem, kar me je zelo skrbelo. Vesel pa sem, da so se fantje zares potrudili in dali vse od sebe ter tako pokazali, da se lahko z večjo zagnanostjo v igri doseže tisto, kar se želi."

IVAN BAJC

KOŠARKA

DERBY VATOVCU, KONTOVELCI O.K., "CICI" K.O.

V C-2 ligi si je derby Tržaškega zaliva med tržaškimi (Vatovcevim) POM-om in Krečičevim Borom (foto Kroma) zagotovil bivši Jadranov trener. V ligi niže je Cicibona ostala praznih rok, uslugo pa so ji naredili Kontovelci, ki so presenetljivo premagali drugouvrščeno Goriziano, tako da je "Cici" ohranila štiri točke naskoka nad Goričani.

S. A. R. - ZVEZA HOTELOV V DEŽELI S. p. A.

Korzo Italia 63 - 34170 GORICA

Predsednik: Vinko Levstik

★★★ PALACE HOTEL

je v samem središču Gorice, približno kilometer od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, dvema sejnima dvoranama za sto-dvajset obiskovalcev in z lastnim, zaprtim parkiriščem. V udobnih sobah je skupno 150 postelj. Vse sobe so opremljene s kopalnico, sušilcem za lase, mini barom, telefonom, radijskim in televizijskim sprejemnikom. Za dobro počutje in informiranost gostov skrbi slovensko osebje.

**PH PALACE
Hotel ★★★**

TEL. (0481) 82166

FAX 31658

★★★ HOTEL EMONA

na novo odprti hotel II. kat. je v zgodovinskem središču Rima. Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon, mini bar in lastno, zaprto parkirišče. Tudi tukaj boste v družbi rojakov, ki bodo pripomogli k vašim lepšim počitnicam.

HOTEL EMONA★★

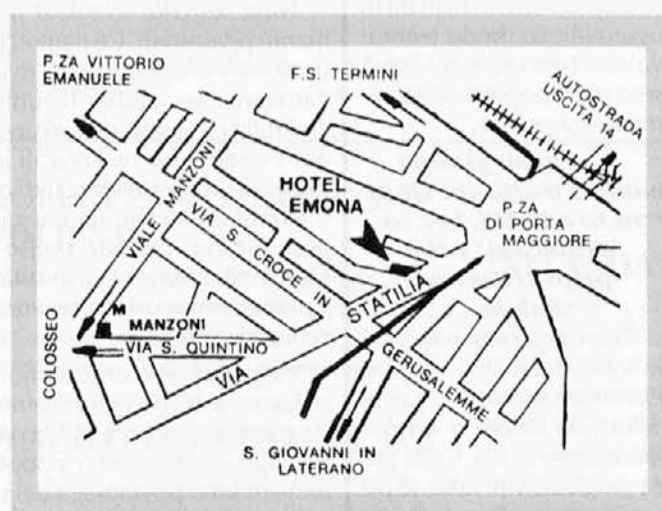
**DI LEVSTIK VINKO
00185 ROMA, ITALIA**

VIA STATILIA, 23

TEL. 06 / 7027911

TEL. 06 / 7027827

FAX 06 / 7028787

V OBEH HOTELIH IMAJO SLOVENSKI ROJAKI POPUST!